



**Φαρμακευτική αγορά στην  
Ελλάδα:  
Γεγονότα και Στοιχεία 2022  
&  
Η συμβολή του κλάδου  
φαρμάκου στην οικονομία**

**Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής IOBE, Καθηγητής ΟΠΑ**

**Άγγελος Τσακανίκας, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ, Επιστημονικός Σύμβουλος IOBE**

*Συντακτική ομάδα IOBE:*

*Θάνος Αθανασιάδης, Υπεύθυνος Τμήματος Οικονομικών της Υγείας IOBE*

*Νίκος Παρατσιώκας, Ερευνητής IOBE*

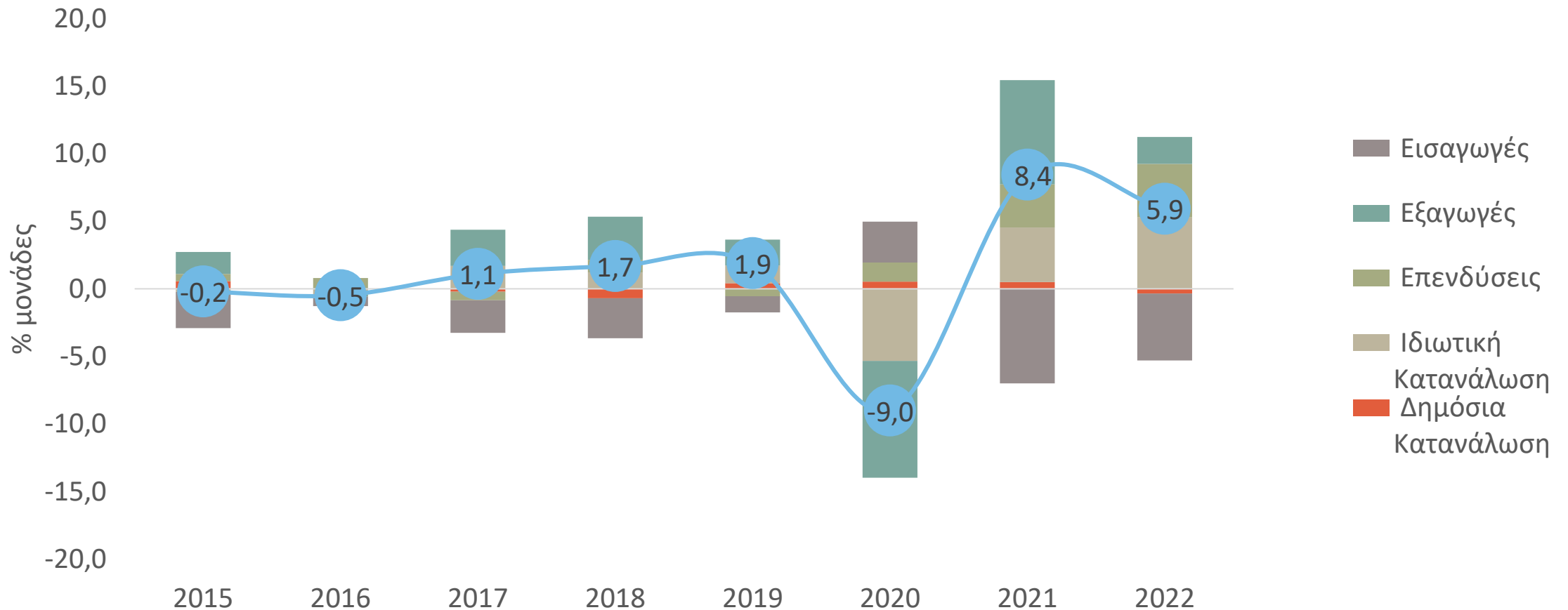
*Γρηγόρης Παύλου, Ερευνητής IOBE*

## Δομή παρουσίασης

- Οικονομικό περιβάλλον και τάσεις
- Δημογραφικές τάσεις-προφίλ υγείας
- Χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας
- Δαπάνη φαρμάκου
- Βιομηχανία φαρμάκου
- Συμβολή του κλάδου στην οικονομία

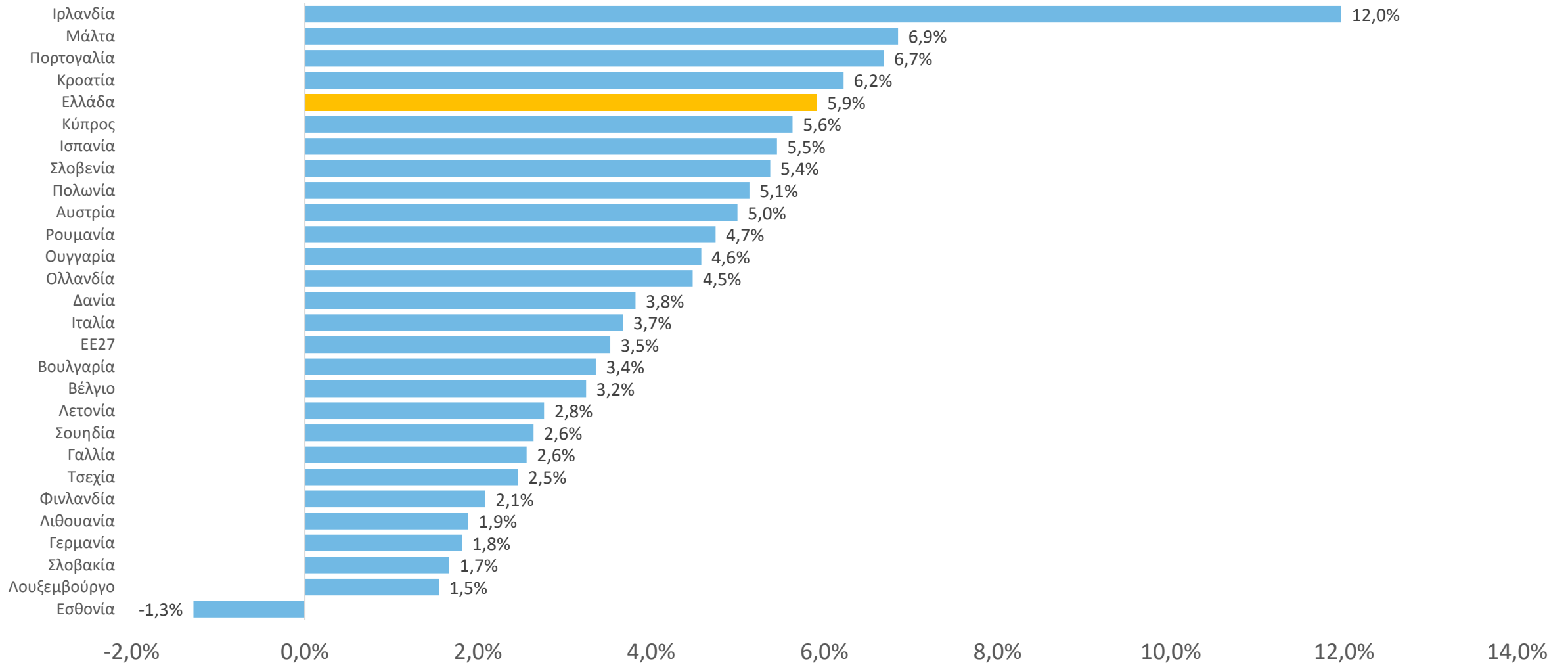
Σε αναπτυξιακή τροχιά - αν και σε επιβράδυνση - το 2022 (+5,9%), η οικονομία  
 Α΄ εξάμηνο 2023: +2,4%

ΑΕΠ και Συνιστώσες



# Ταχύτερη όμως από ΕΕ, σύγκλιση με την ΕΕ: 5ος υψηλότερος ρυθμός μεγέθυνσης το 2022 στις ΕΕ-27 χώρες

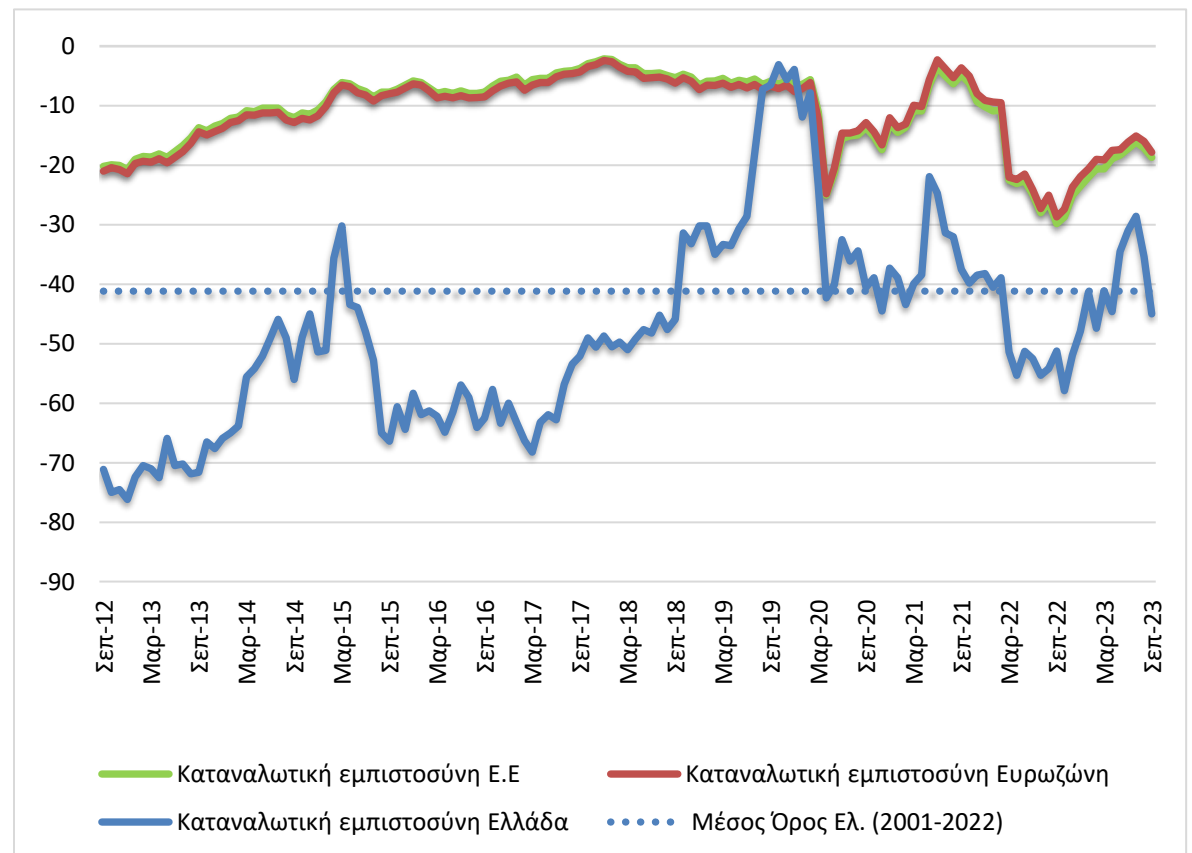
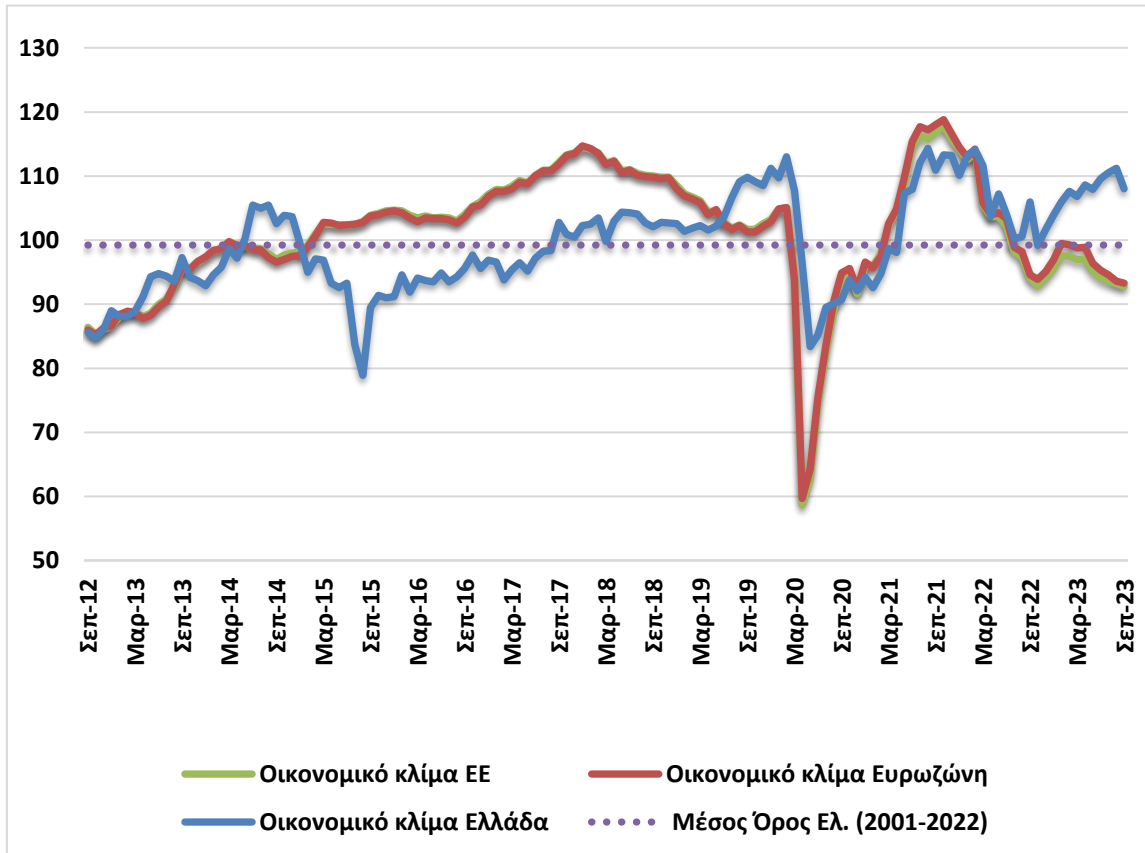
% μεταβολής ΑΕΠ 2021/2022



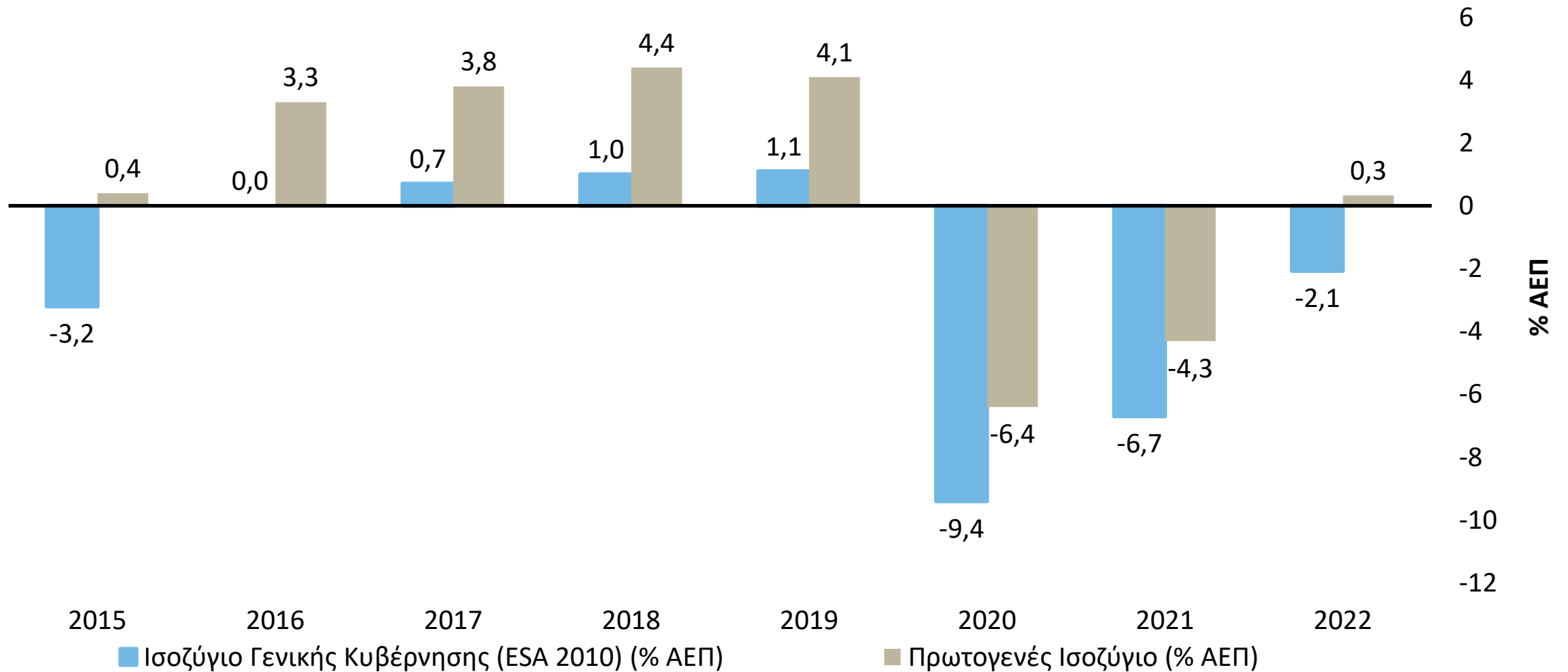
# Οι επιχειρήσεις μετά το «πανδημικό» σοκ προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες υψηλού πληθωρισμού: βελτιωμένο το οικονομικό κλίμα το 2023

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος κινήθηκε υψηλότερα στην Ελλάδα έναντι της ΕΕ το 2022, με μικρή διόρθωση το 2023

Η καταναλωτική εμπιστοσύνη αντιθέτως αποκλίνει από το μέσο όρο της ΕΕ από τις αρχές της πανδημίας, με μικρές περιόδους σύγκλισης,



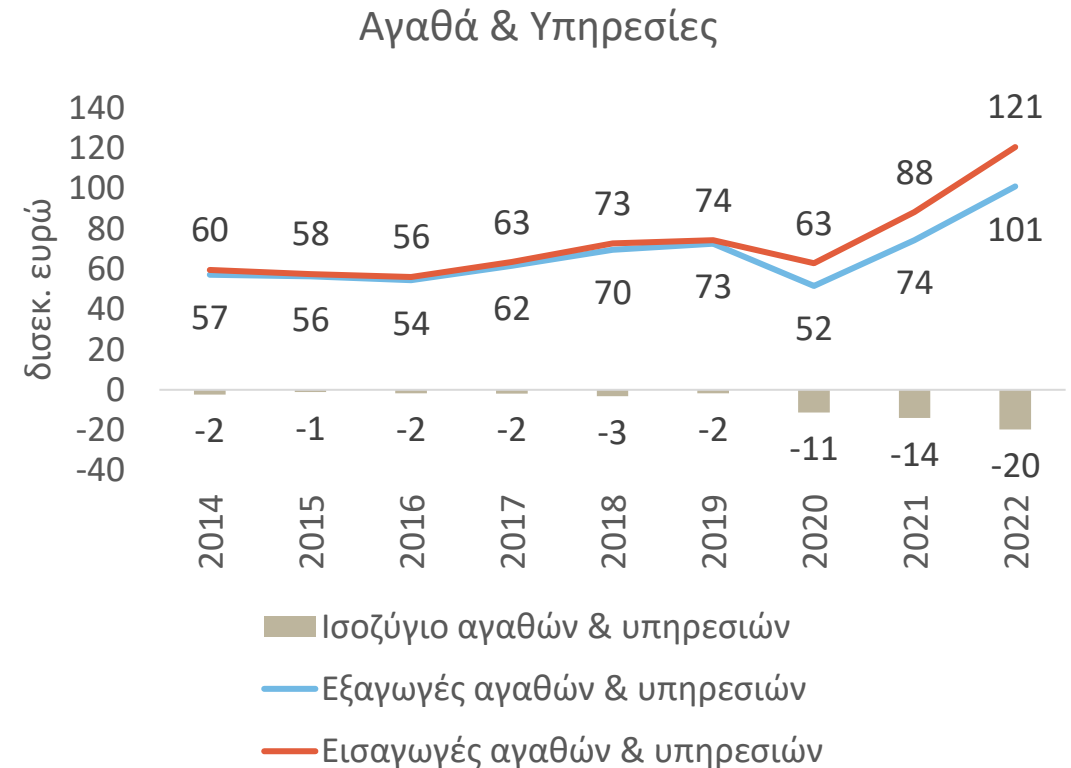
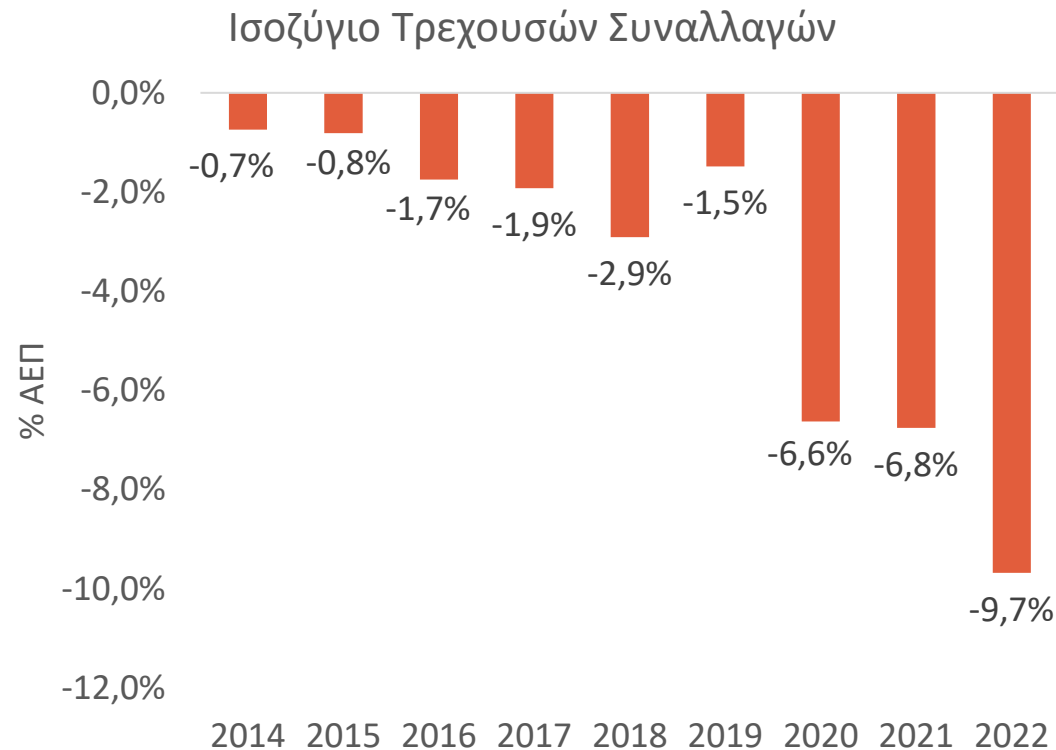
## Διόρθωση δημοσιονομικού ισοζυγίου το 2022, μετά τα ισχυρά ελλείμματα του 2020 και 2021. Πρωτογενές πλεόνασμα το 2022 και σταδιακή προσαρμογή, καθώς από το 2024 επανέρχονται οι δημοσιονομικοί κανόνες



# Διατήρηση σε υψηλά επίπεδα του ελλείμματος Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών, επιδεινώνοντας τις δανειακές ανάγκες της οικονομίας.

Το έλλειμμα στο ΙΤΣ διαμορφώθηκε στο 9,7% του ΑΕΠ, έναντι 6,8% το 2021

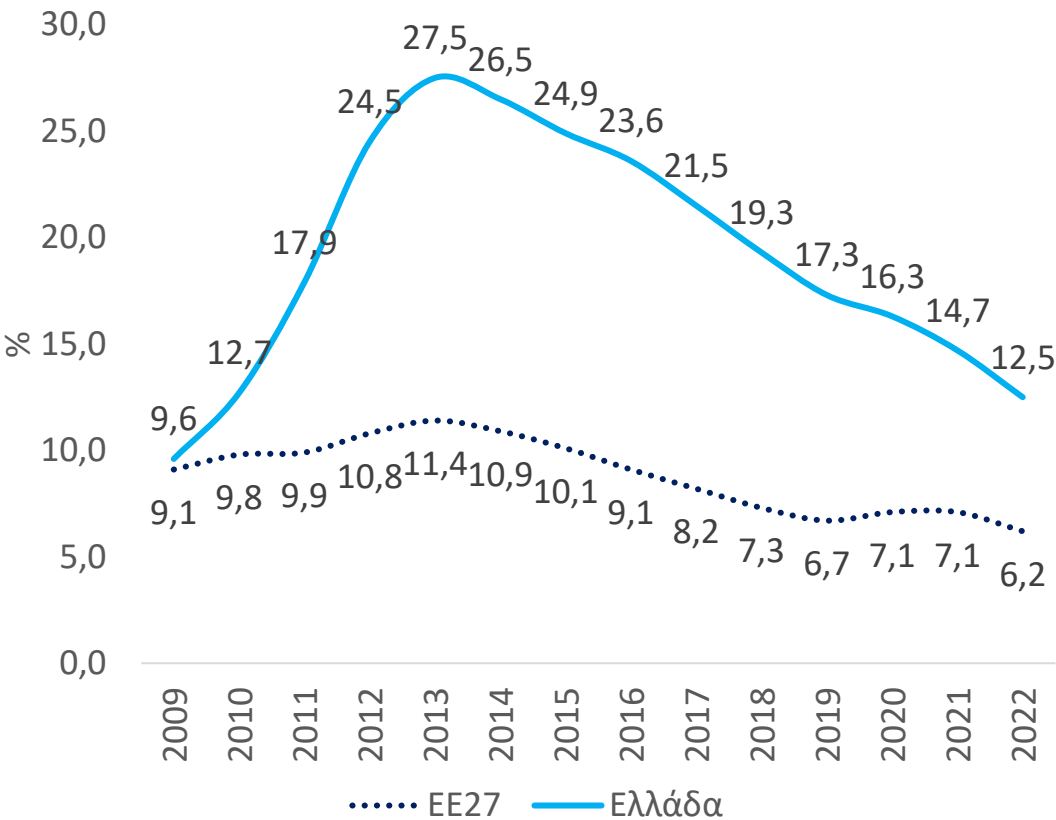
Το ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών, κατέγραψε έλλειμμα €20 δισεκ. το 2022, με έκρηξη στις εισαγωγές λόγω καυσίμων



# Πτωτική τάση της ανεργίας από το 2014, με έκρηξη όμως του πληθωρισμού στα μέσα του 2022 και σταδιακή αποκλιμάκωση έπειτα.

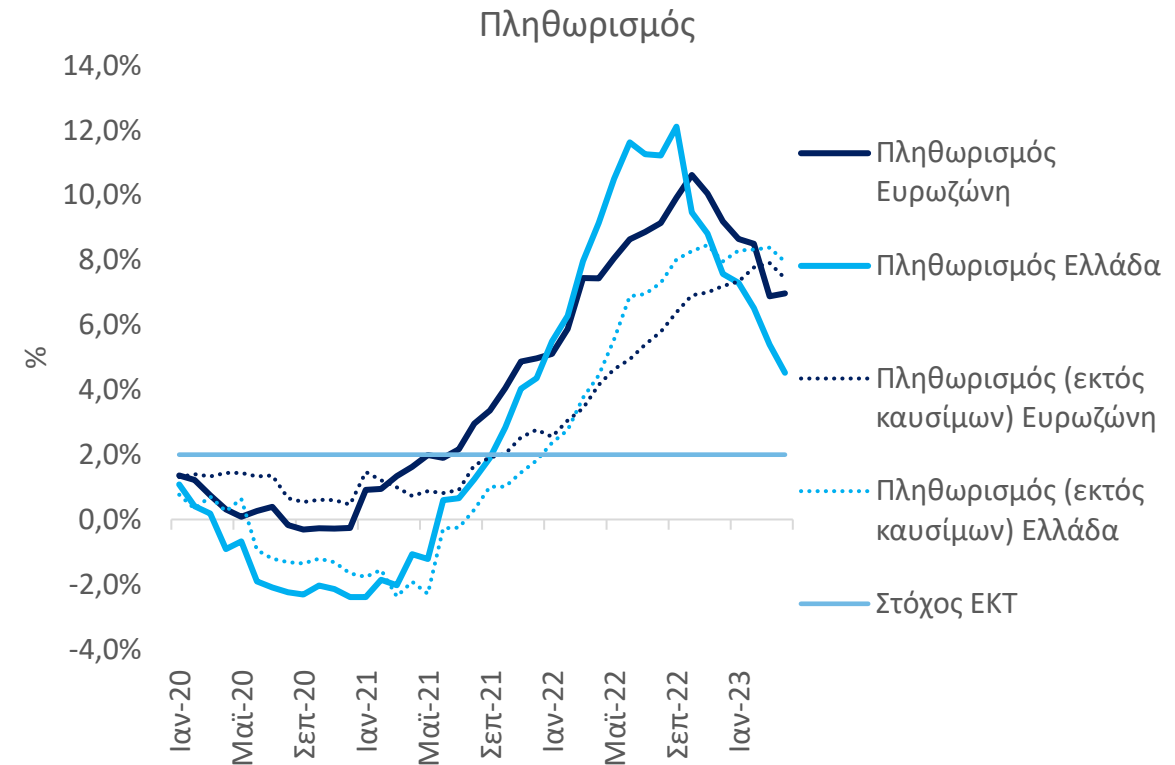
Η Ελλάδα παρουσιάζει διπλάσιο ποσοστό έναντι της ΕΕ27, παρά τη σταδιακή διόρθωση

11,8% το ποσοστό ανεργίας το α' τρίμ. του 2023 (από 13,8%)



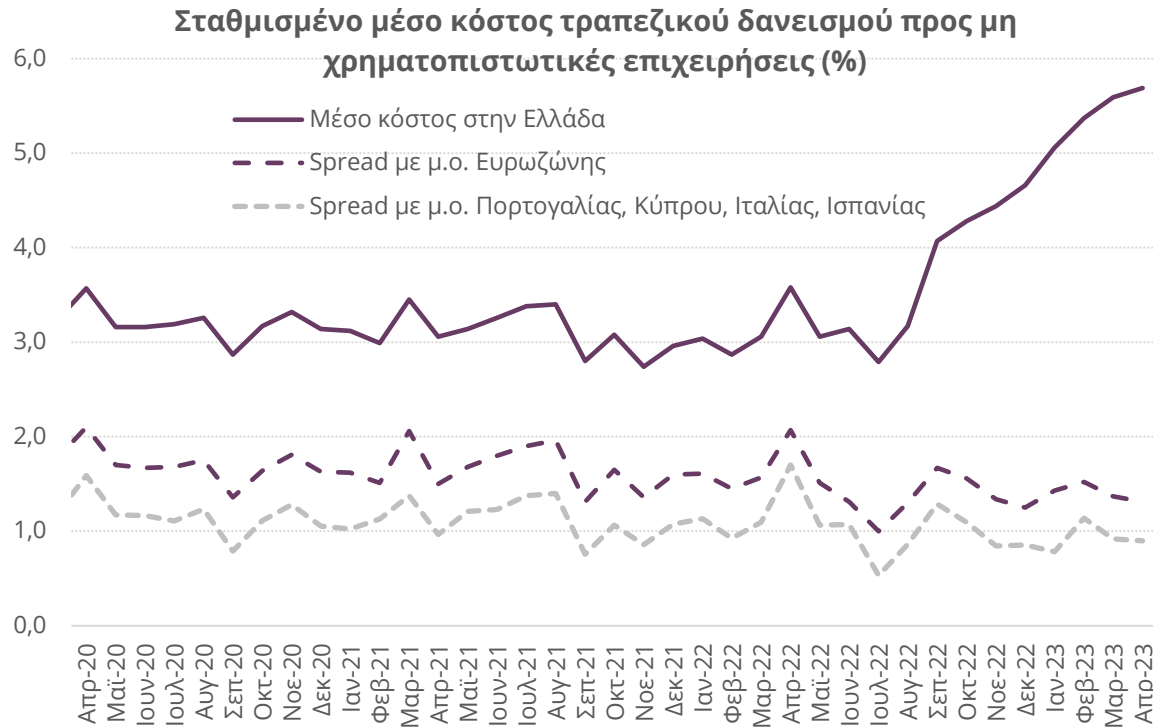
Ο πληθωρισμός στο 9,3% το 2022, έναντι 8,4% στο μέσο όρο της ΕΖ.

Ισχυρός ο πληθωρισμός εκτός καυσίμων, δημιουργώντας πίεση στην αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών.





# Αυξάνεται το κόστος τραπεζικού δανεισμού των επιχειρήσεων, μειώνεται η ψαλίδα στο κόστος δανεισμού του δημοσίου με άλλες χώρες της ΕΖ...

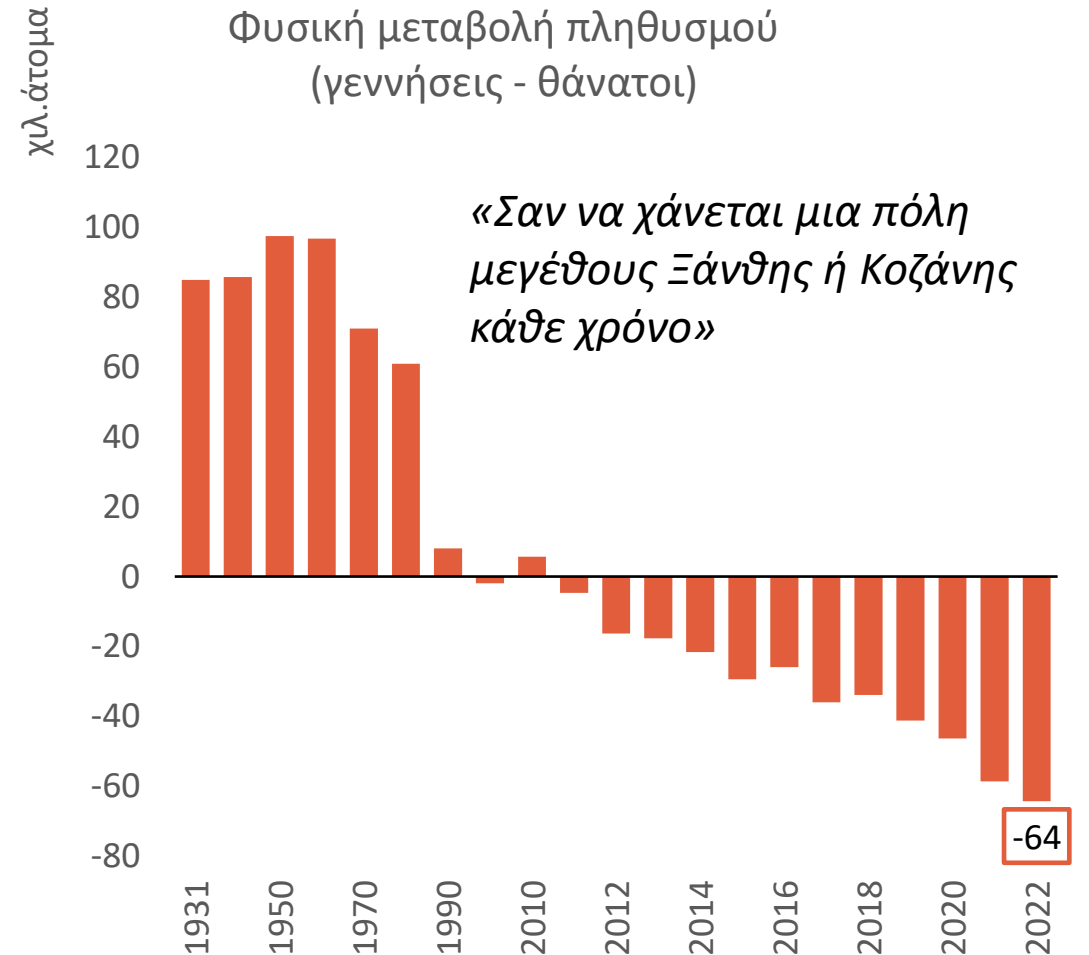
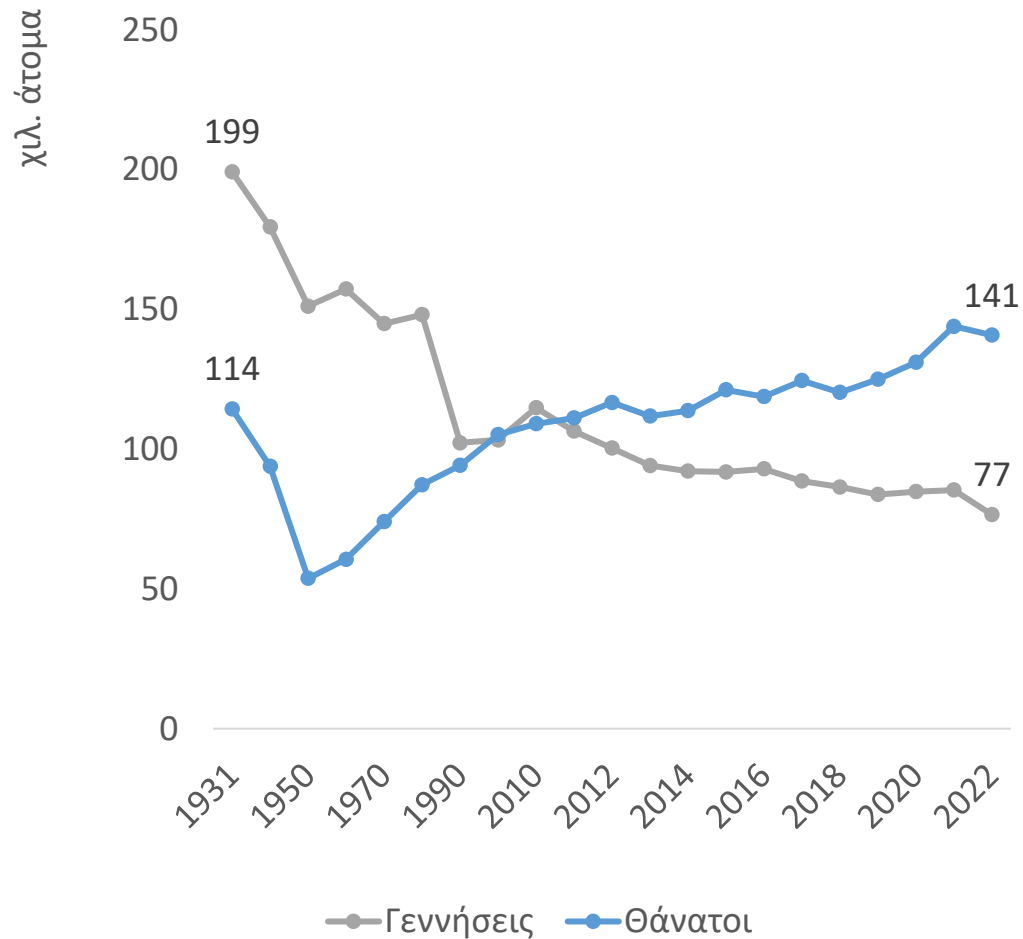


Πηγές: ΤτΕ, ΕΚΤ

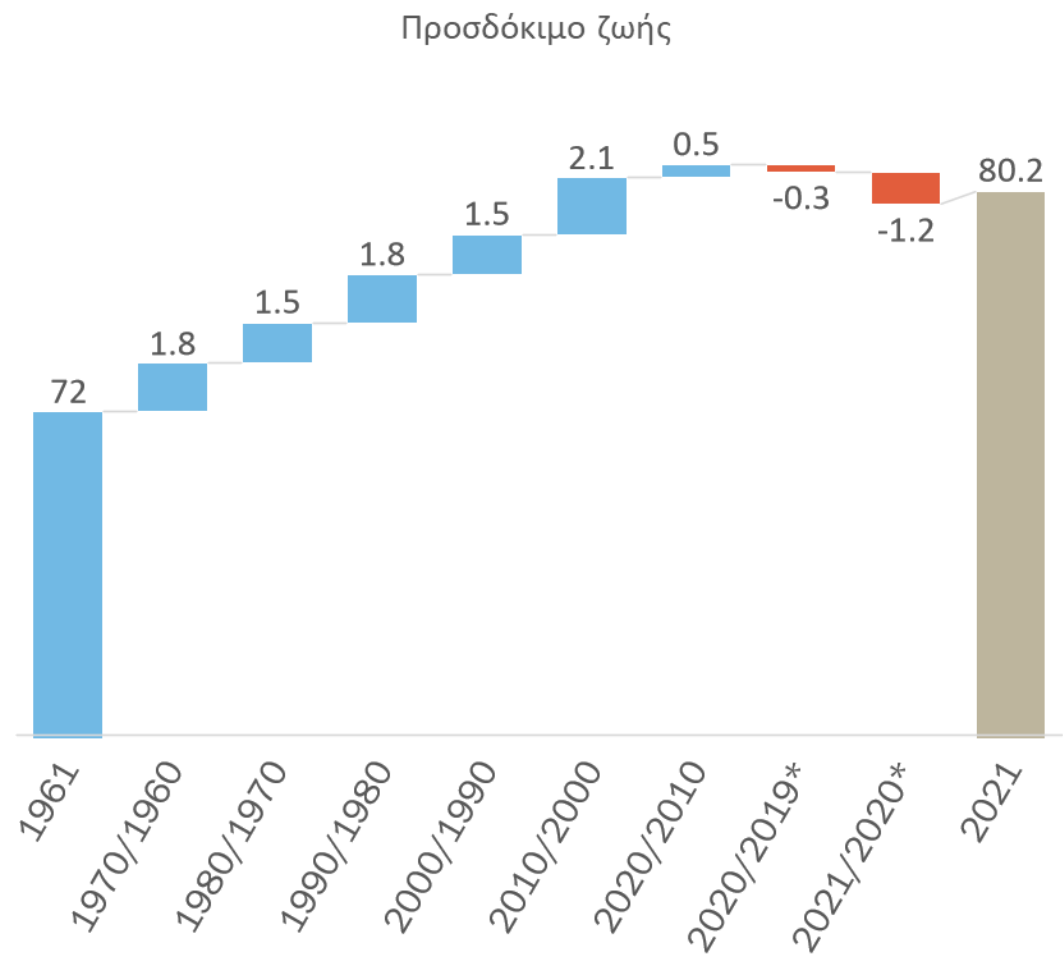
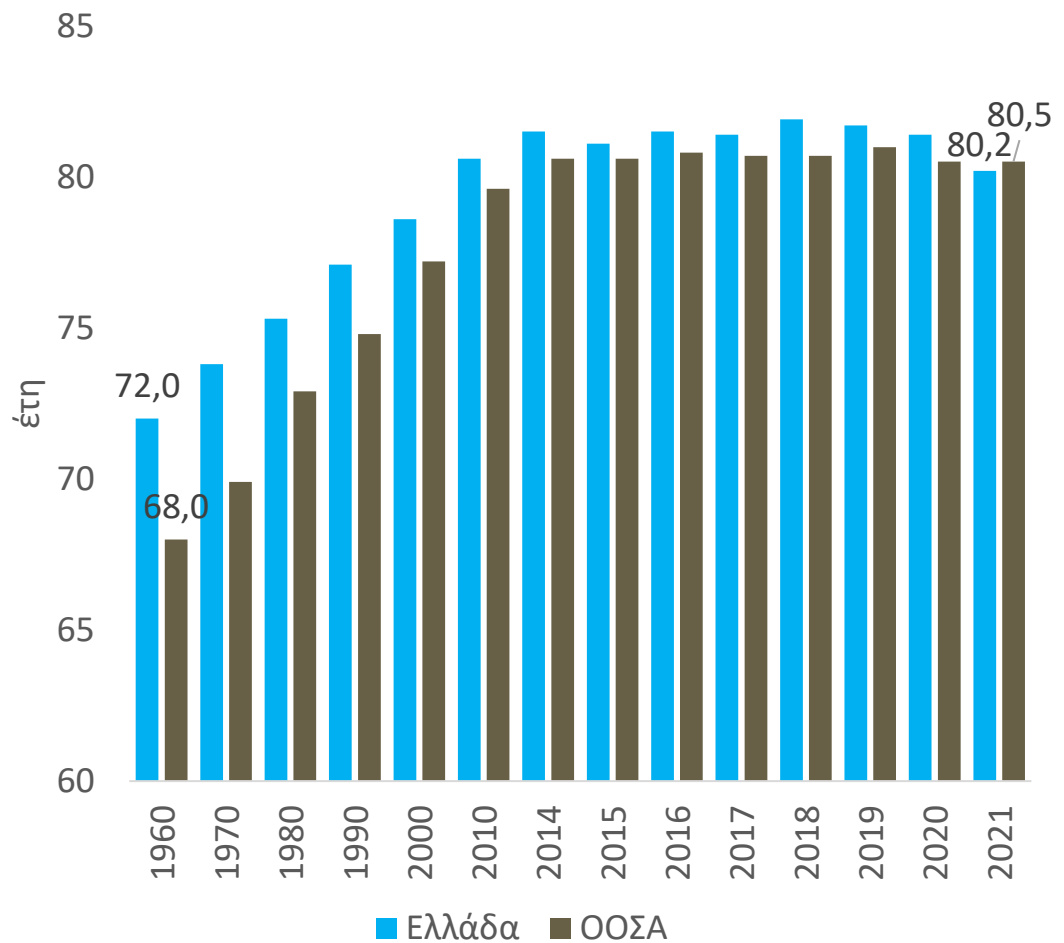
**Στο τραπεζικό σύστημα**, προς τα μέσα του 2023, πέρα από την αύξηση στο κόστος χρήματος, καταγράφονται επίσης...

- **Θετικές εξελίξεις:** Βελτίωση κερδοφορίας και επενδυτικού κλίματος, ανάκαμψη ιδιωτικών καταθέσεων, υλοποίηση δανειακού σκέλους «Ελλάδα 2.0»
- **Αρνητικές εξελίξεις:** Επιβράδυνση πιστωτικής επέκτασης προς επιχειρήσεις, συρρίκνωση προς τα νοικοκυριά, στασιμότητα στη μείωση των ΜΕΔ
- **Κίνδυνοι:** Επιδείνωση στη δυνατότητα αποπληρωμής δανειζόμενων σε κυμαινόμενο επιτόκιο, διαχρονικά υψηλό περιθώριο επιτοκίου (margin)

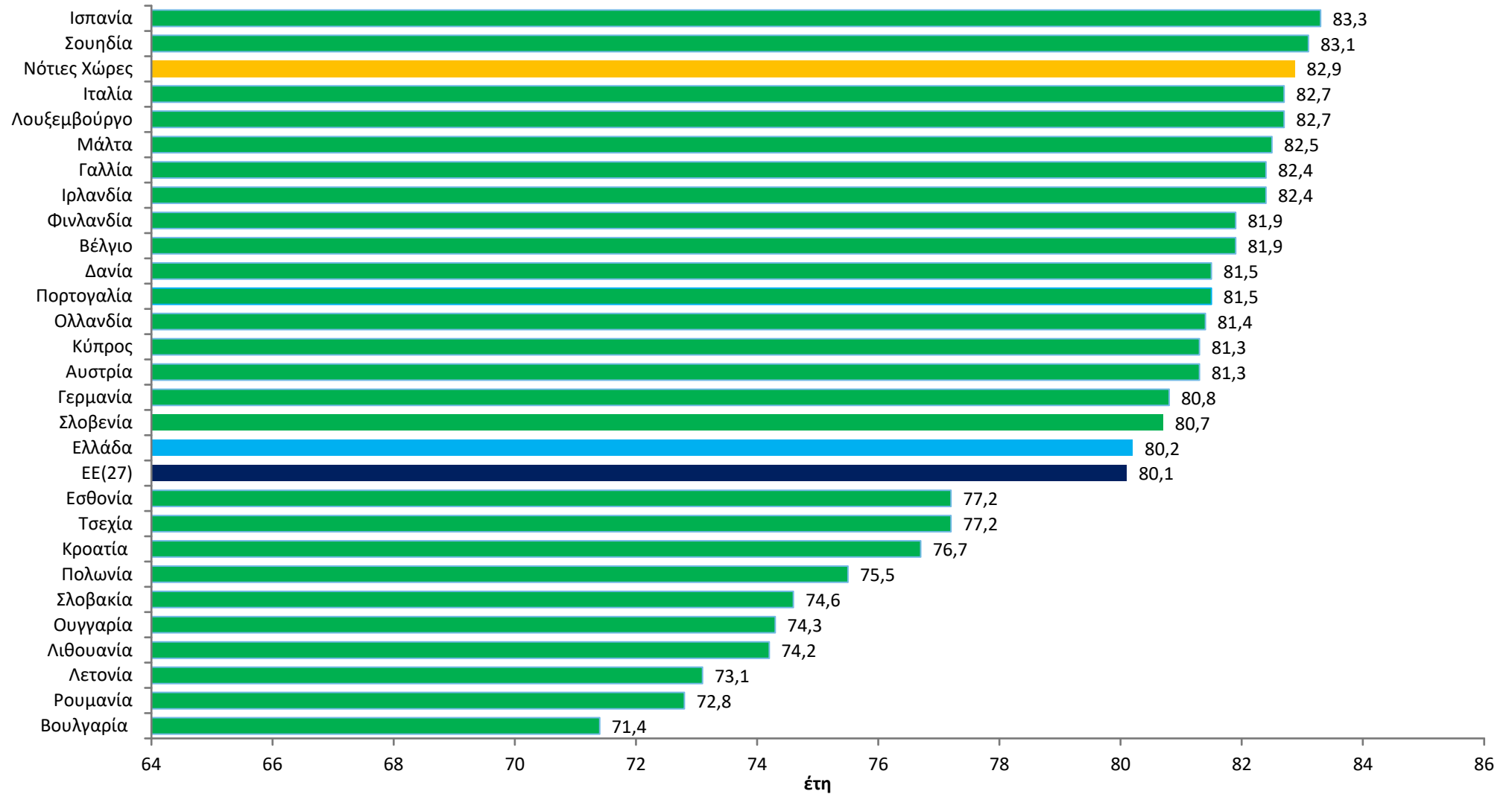
# Οι γεννήσεις είναι μειωμένες κατά 30 χιλ. σε σχέση με μια 10ετία πριν. Αρνητική φυσική μεταβολή πληθυσμού τα τελευταία 12 χρόνια.



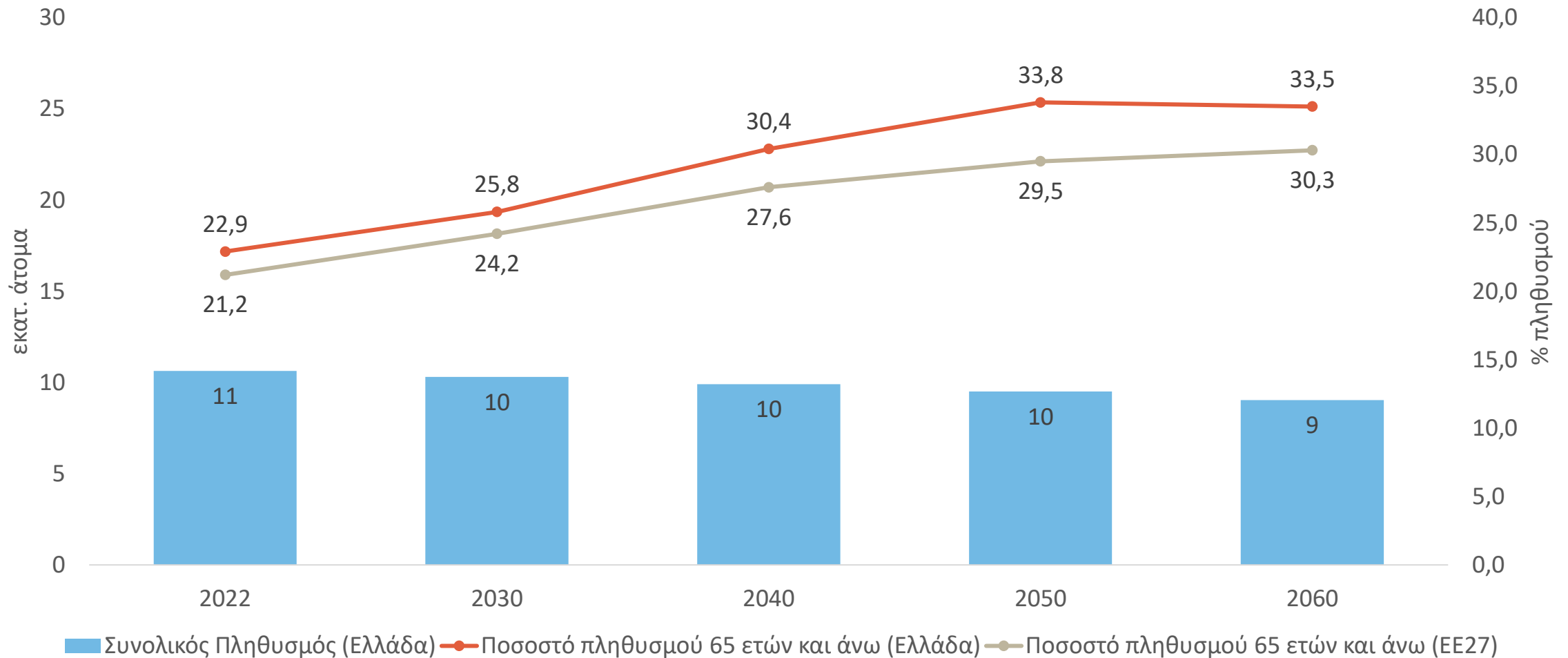
# 1960 – 2021: Αύξηση προσδόκιμου επιβίωσης κατά 8,2 έτη, το υψηλότερο από τον μ.ο. των χωρών του ΟΟΣΑ. Αρνητική μεταβολή το 2020-2021 με απώλεια 1,5 έτους.



## Προσδόκιμο επιβίωσης στα 80,2 χρόνια σε Ελλάδα και 80,1 σε ΕΕ27

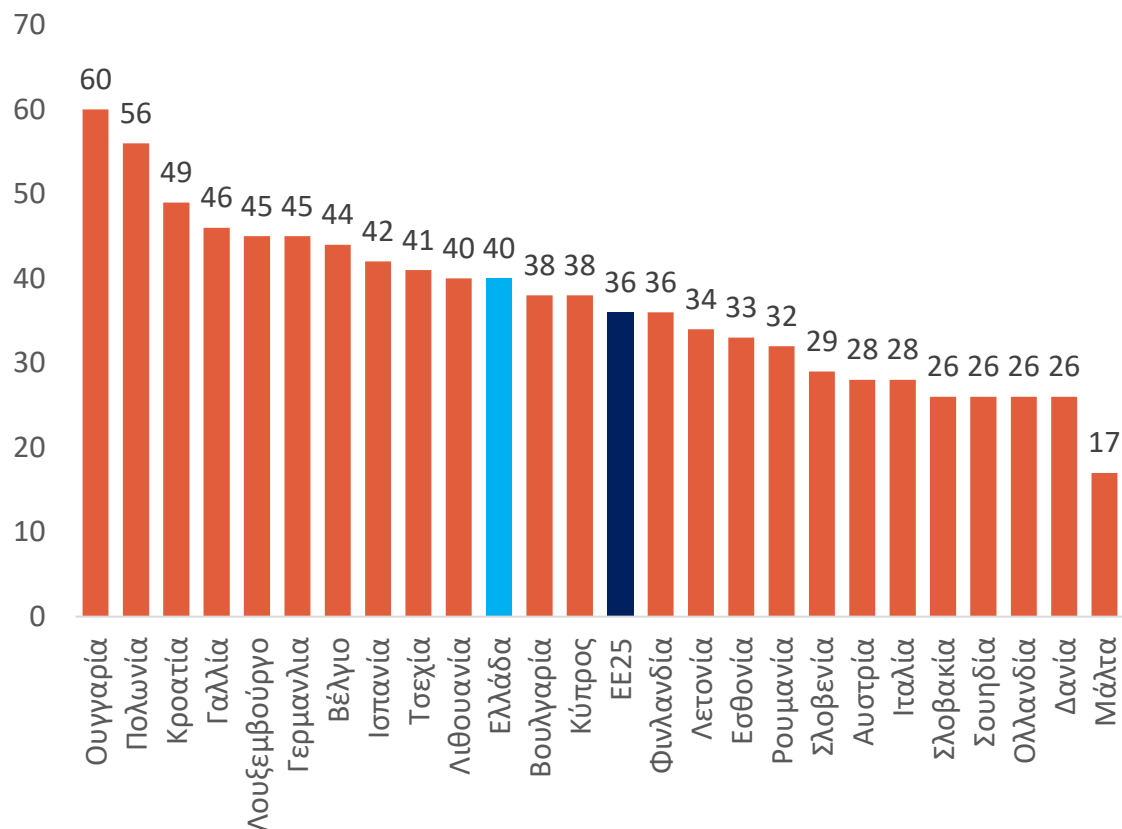


# Το 1/3 του πληθυσμού αναμένεται να είναι άνω των 65 ετών το 2060, έναντι περίπου 1 στους 5 σήμερα

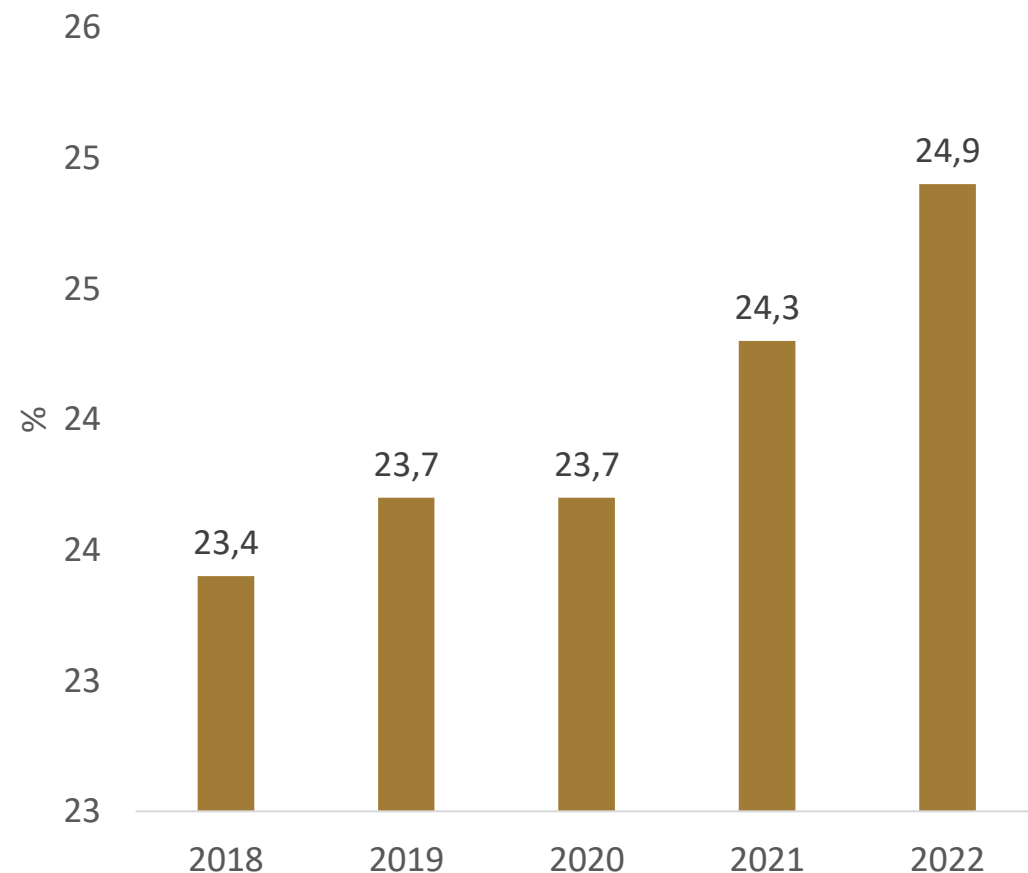


# Στο 40% του πληθυσμού άνω των 65 με πολλαπλές χρόνιες παθήσεις (36% στην ΕΕ) Αυξανόμενο το ποσοστό του πληθυσμού με χρόνια πρόβλημα υγείας στην Ελλάδα (2018-2022)

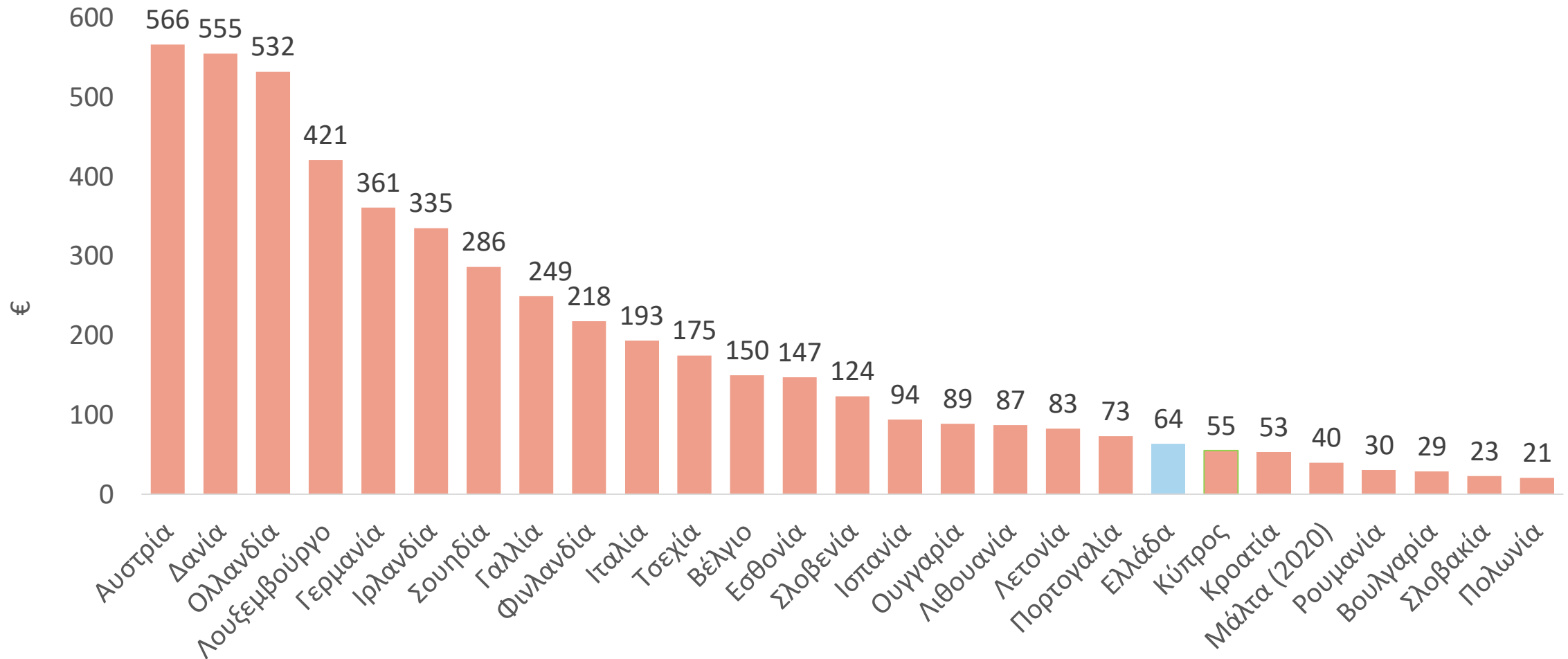
Χρόνιο πρόβλημα υγείας  
(% πληθυσμού άνω των 65 ετών)



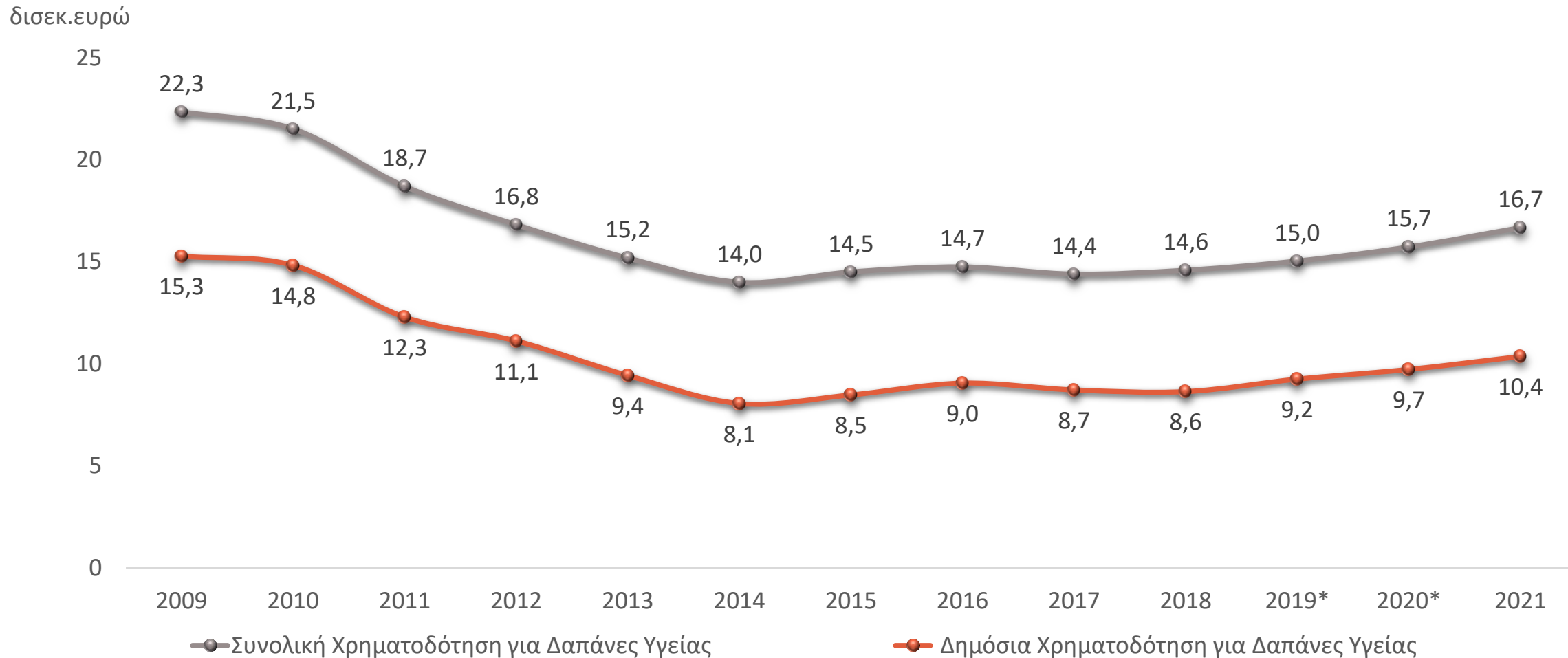
Χρόνιο πρόβλημα υγείας (% πληθυσμού)



**Το 2021 η κατά κεφαλήν δαπάνη για πρόληψη στην Ελλάδα κυμάνθηκε στα €64 (από €27 το 2020) στις χαμηλότερες θέσεις στην ΕΕ (και λόγω εμβολιασμού)**

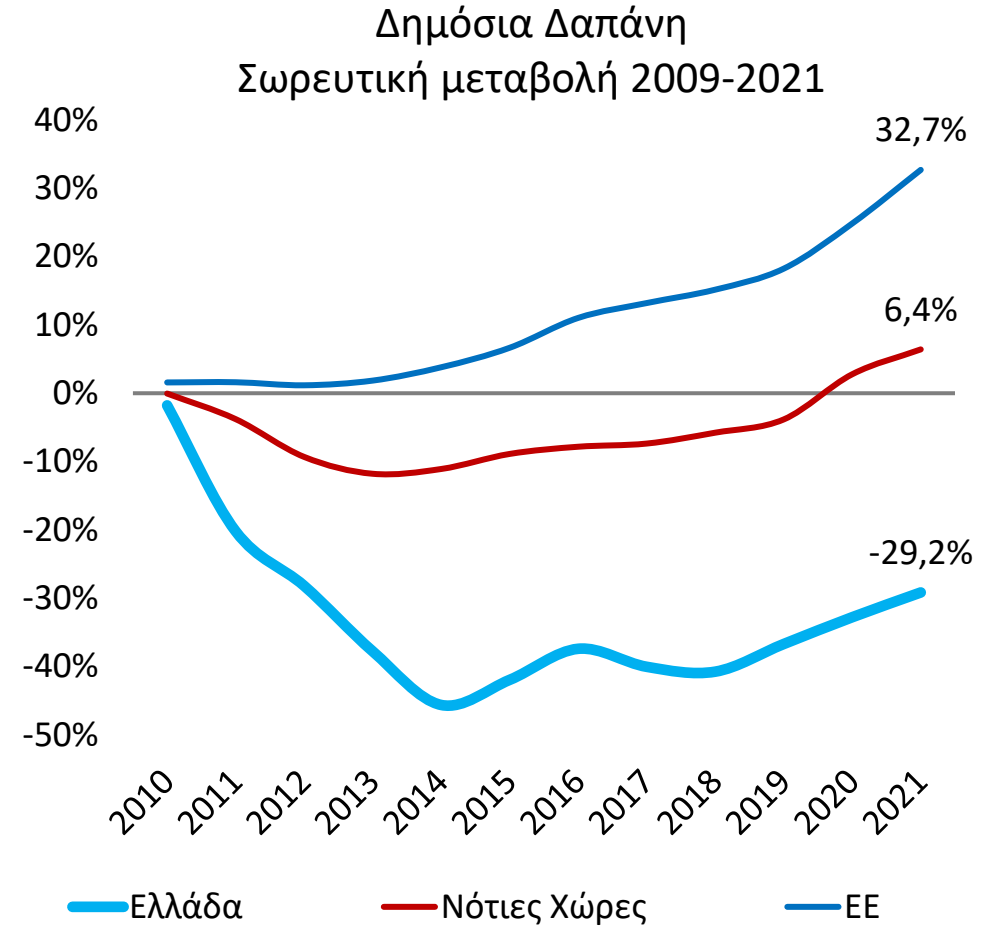
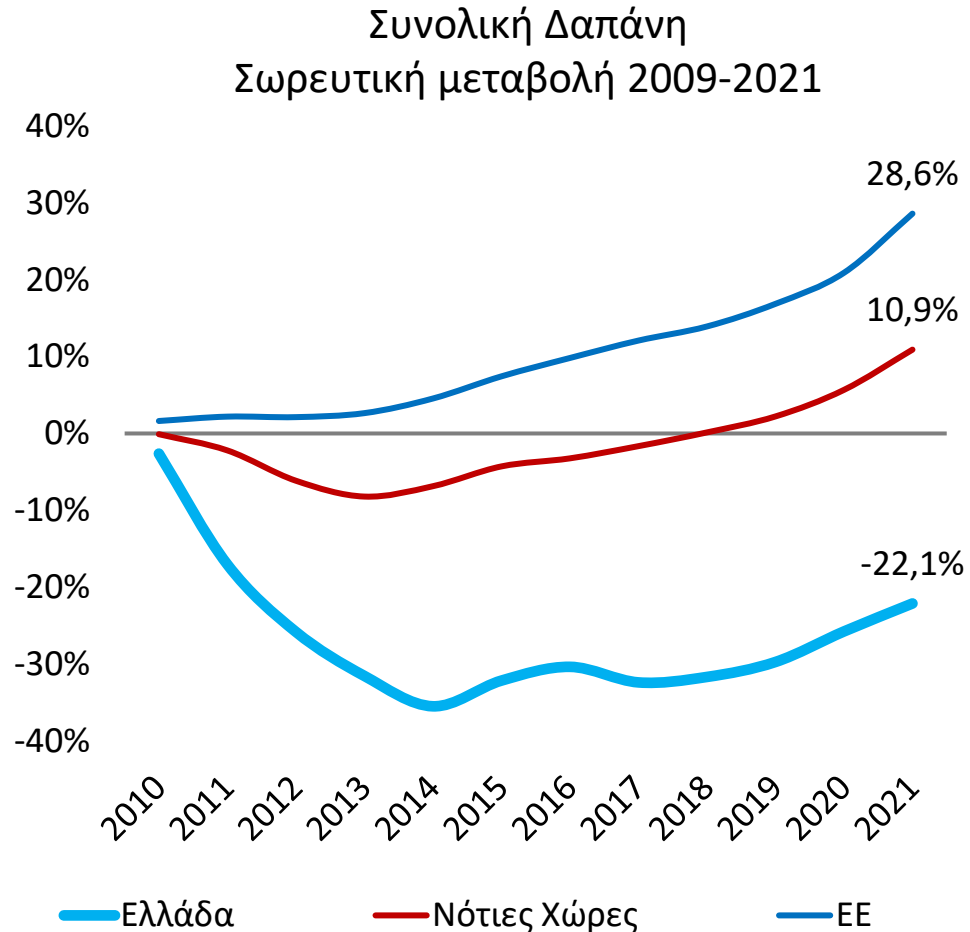


## Στα 16,7 δισ. ευρώ η συνολική χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας (€10,4 δισεκ. η δημόσια και €6,3 δισεκ. η ιδιωτική χρηματοδότηση το 2021)



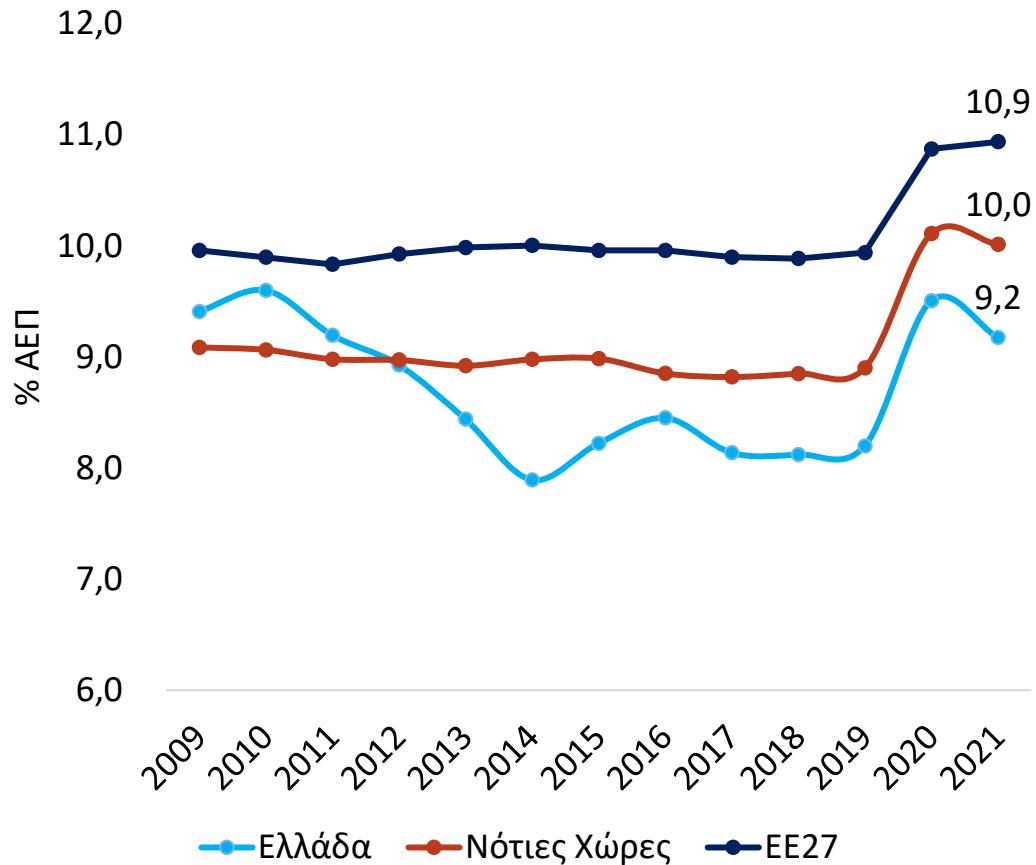


# Σημαντική υποχώρηση στη χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας (%) στην Ελλάδα-αύξηση στην ΕΕ και στις Νότιες χώρες

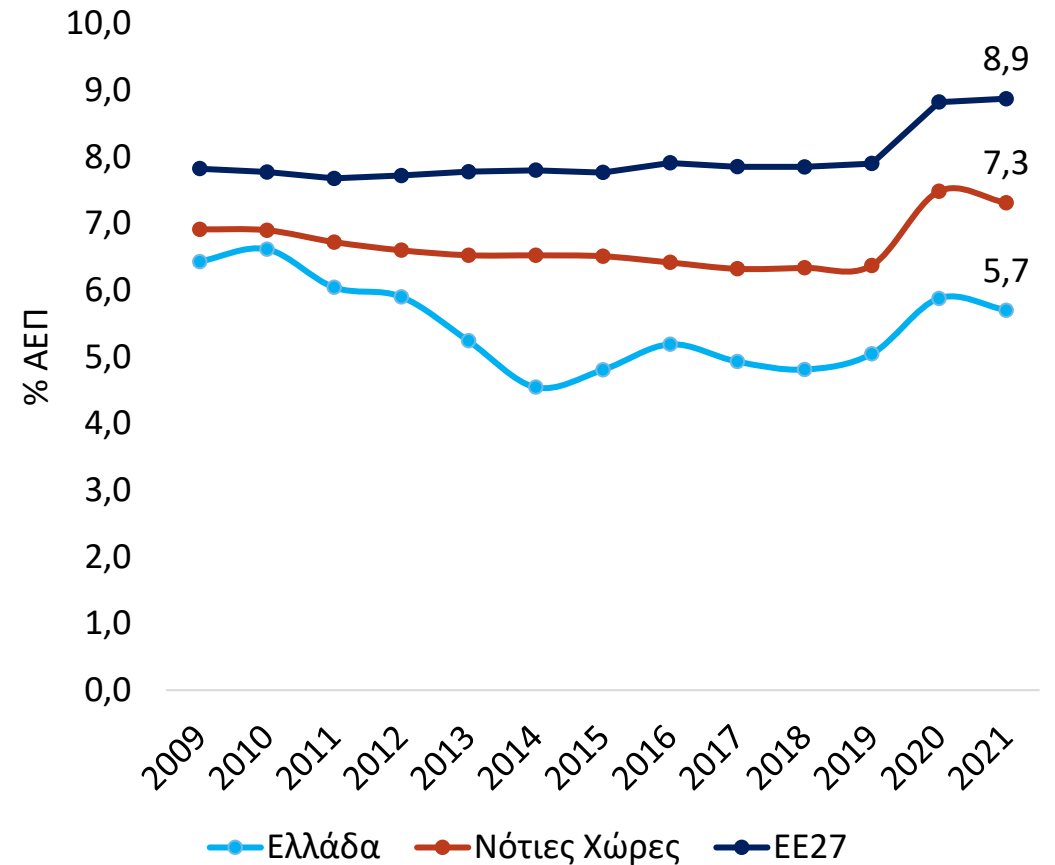


# Στην Ελλάδα η δαπάνη υγείας είναι κατά 1,6 μονάδες του ΑΕΠ χαμηλότερη από την ΕΕ27 τη δεκαετία 2012-2021

Συνολική δαπάνη Υγείας (% ΑΕΠ)

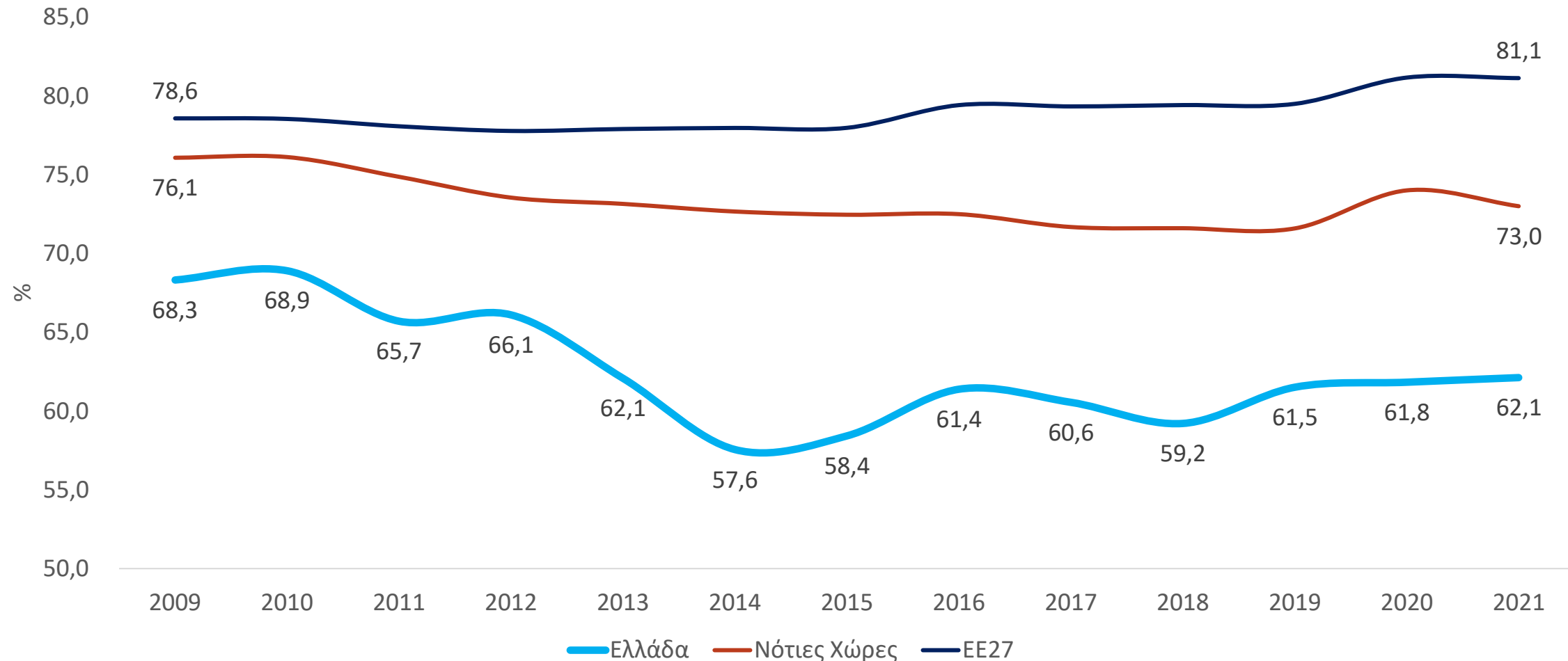


Δημόσια δαπάνη Υγείας (% ΑΕΠ)

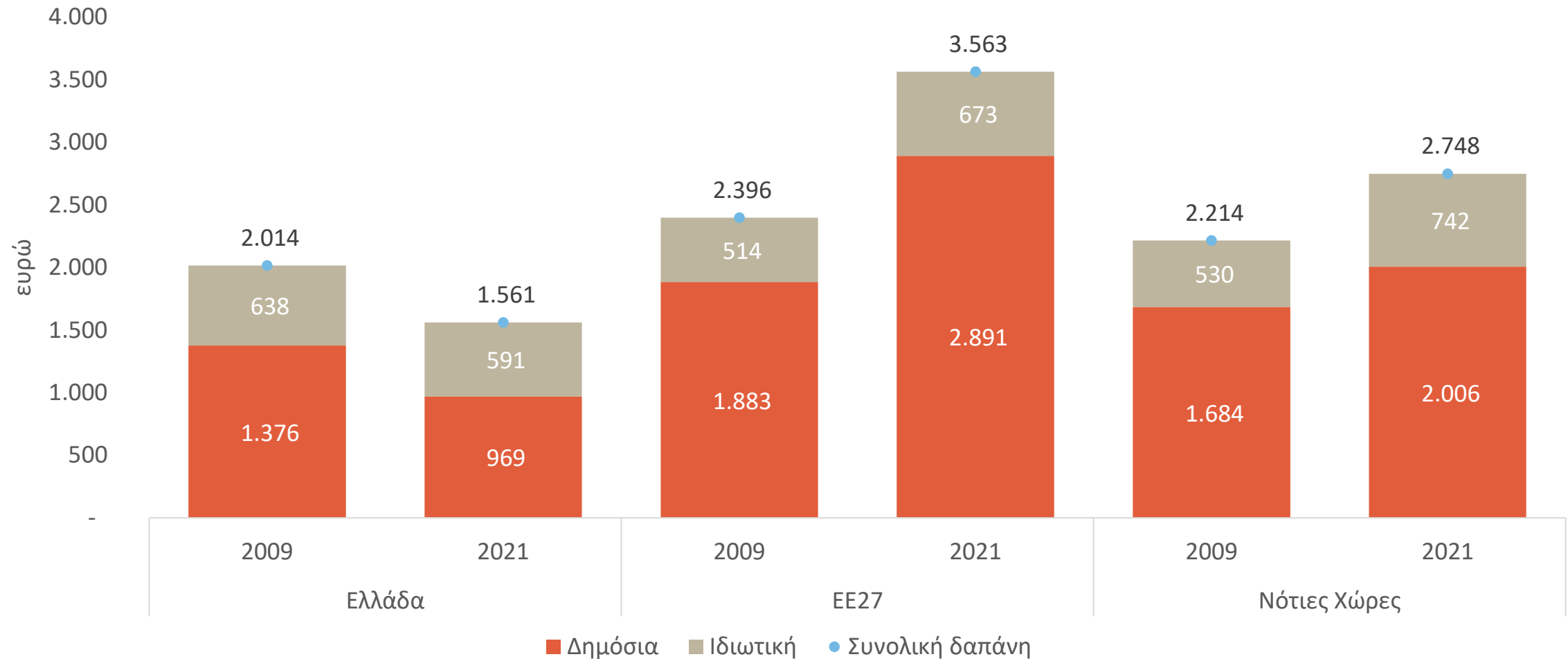


Πηγή: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (ΣΛΥ) 2021, ΕΛΣΤΑΤ, 2023, OECD Health Statistics, 2023, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ. Νότιες Χώρες (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία), ΕΕ-23: (μη διαθέσιμα στοιχεία για Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Ρουμανία και Μάλτα)

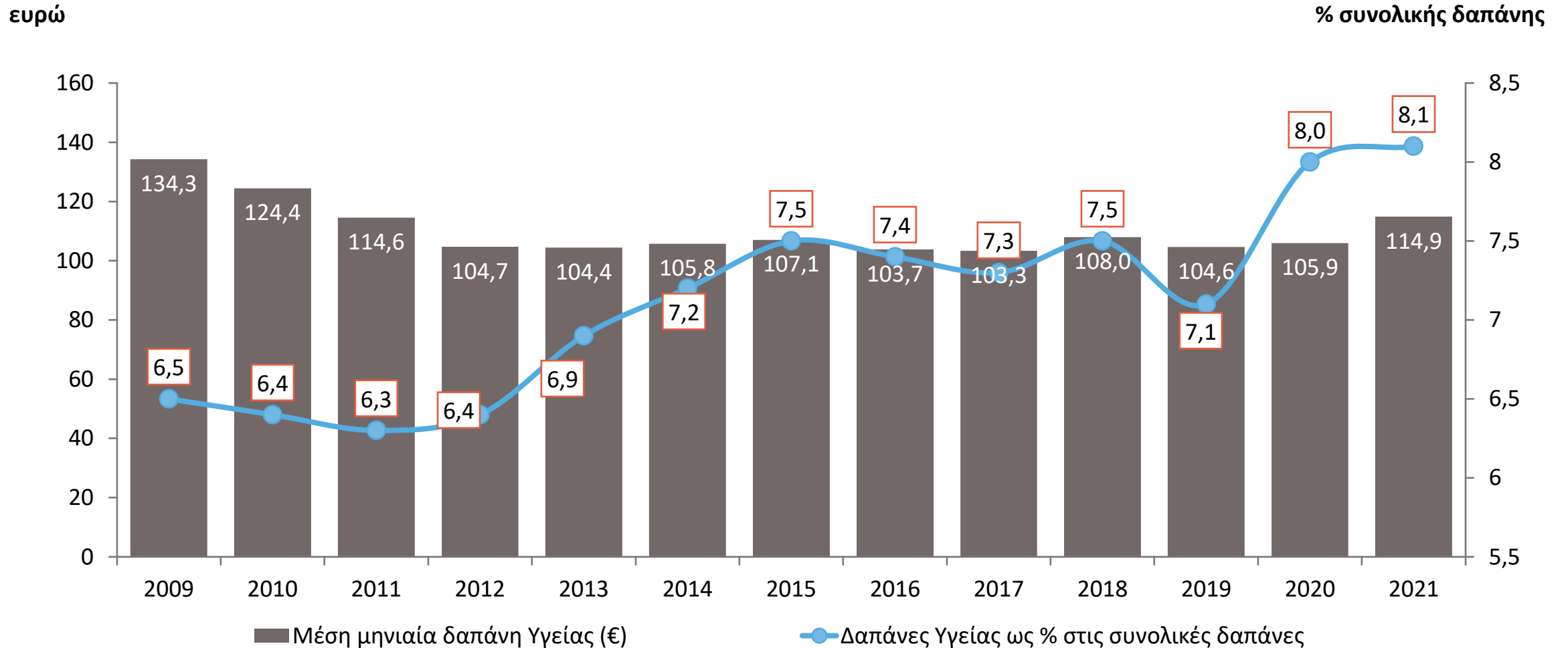
Η δημόσια χρηματοδότηση στο 62,1% της συνολικής χρηματοδότησης για δαπάνες υγείας (2021). Το μερίδιο σε Νότιες χώρες και ΕΕ27 κατά 10 και 20 μονάδες αντίστοιχα υψηλότερο έναντι της Ελλάδας.



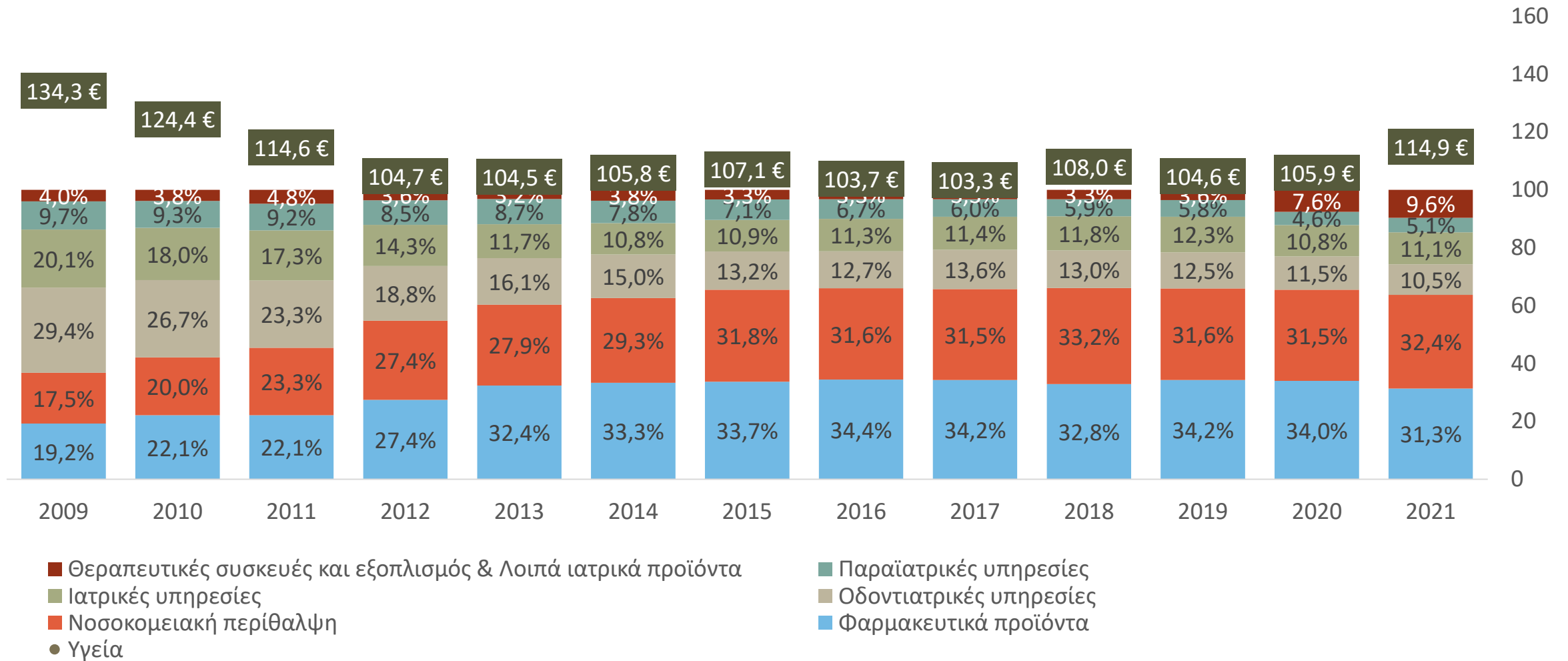
## Υποχώρηση της κατά κεφαλή δαπάνης υγείας στην Ελλάδα, έναντι αύξησης σε ΕΕ και Νότιες Χώρες την περίοδο 2009-2021. Η δημόσια δαπάνη υγείας στα €969 στην Ελλάδα, στο 1/3 του επιπέδου της ΕΕ27



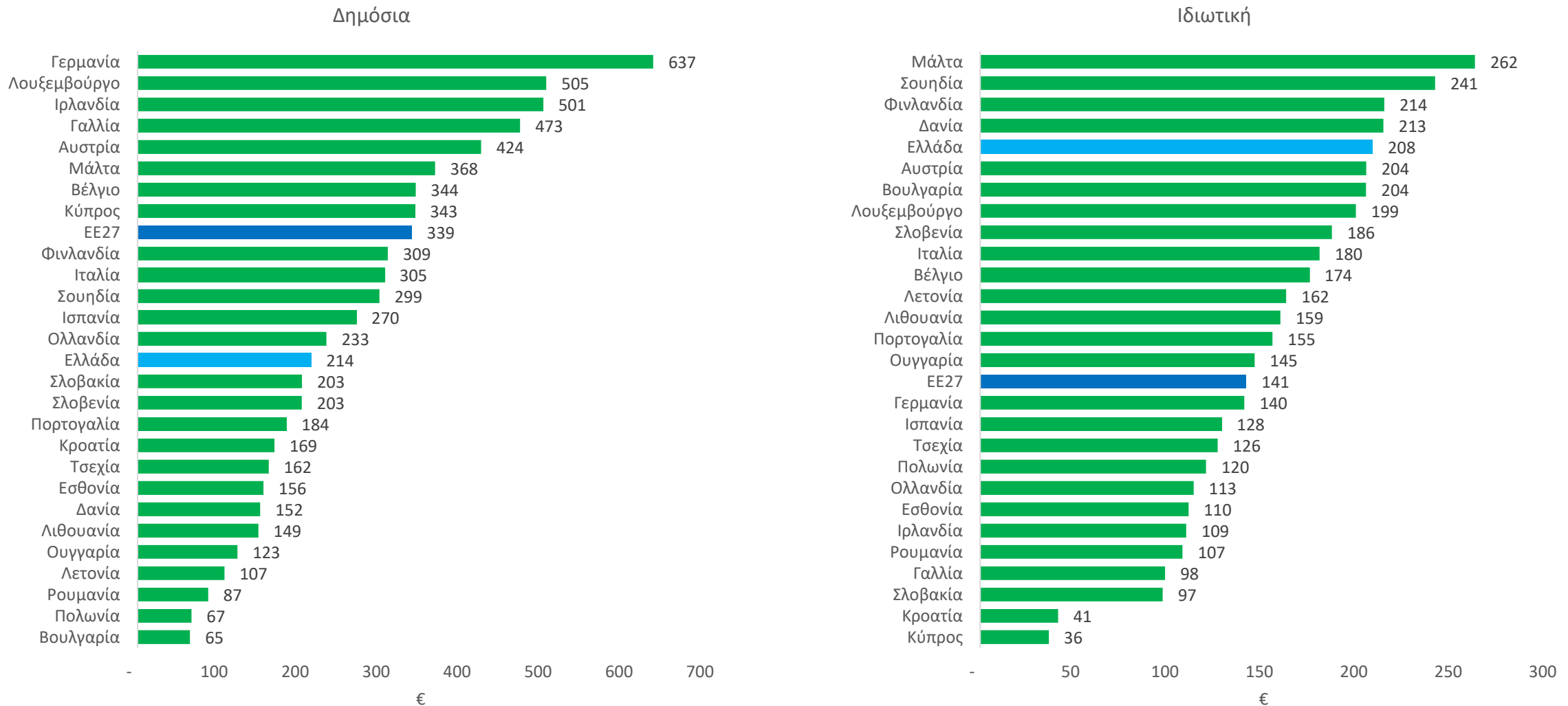
## Σύνθεση μηνιαίων δαπανών υγείας νοικοκυριών: αύξηση στο 8,1% της συνολικής δαπάνης το 2021 (6,5% το 2009) λόγω και πανδημικής μείωσης σε άλλες κατηγορίες δαπανών



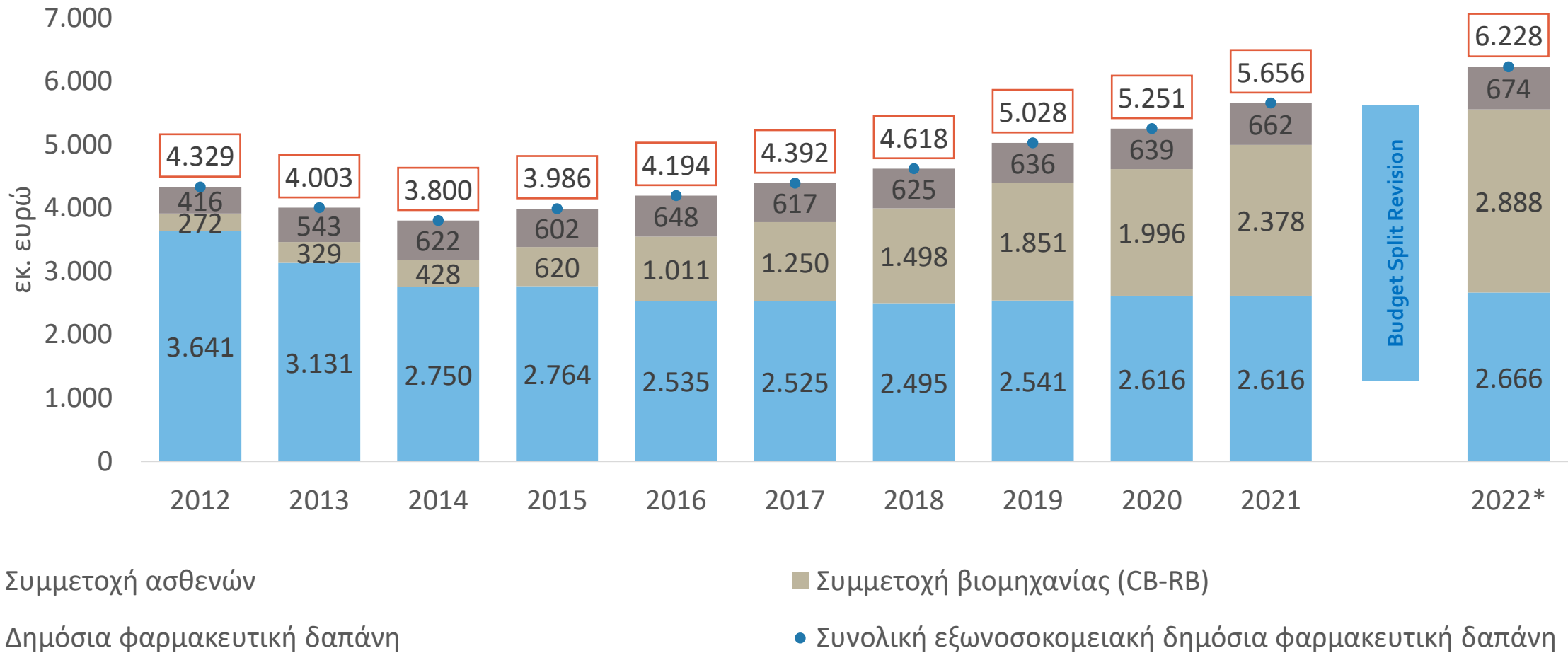
# Στα €115 η μηνιαία δαπάνη υγείας νοικοκυριών: 31,3% φαρμακευτική περίθαλψη και 32,4% σε κάλυψη νοσοκομειακών αναγκών



# Χαμηλότερη του ευρωπαϊκού μέσου όρου η δημόσια κατά κεφαλήν δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα (2021): 5<sup>η</sup> υψηλότερη στην ΕΕ η ιδιωτική



**Στα €6,2 δισεκ. το 2022 η φαρμακευτική δαπάνη (εξωνοσοκομειακή και νοσοκομειακή). Η συμμετοχή της βιομηχανίας εκτιμάται στα €2,9 δισεκ. το 2022 στα €674 εκ. των ασθενών**

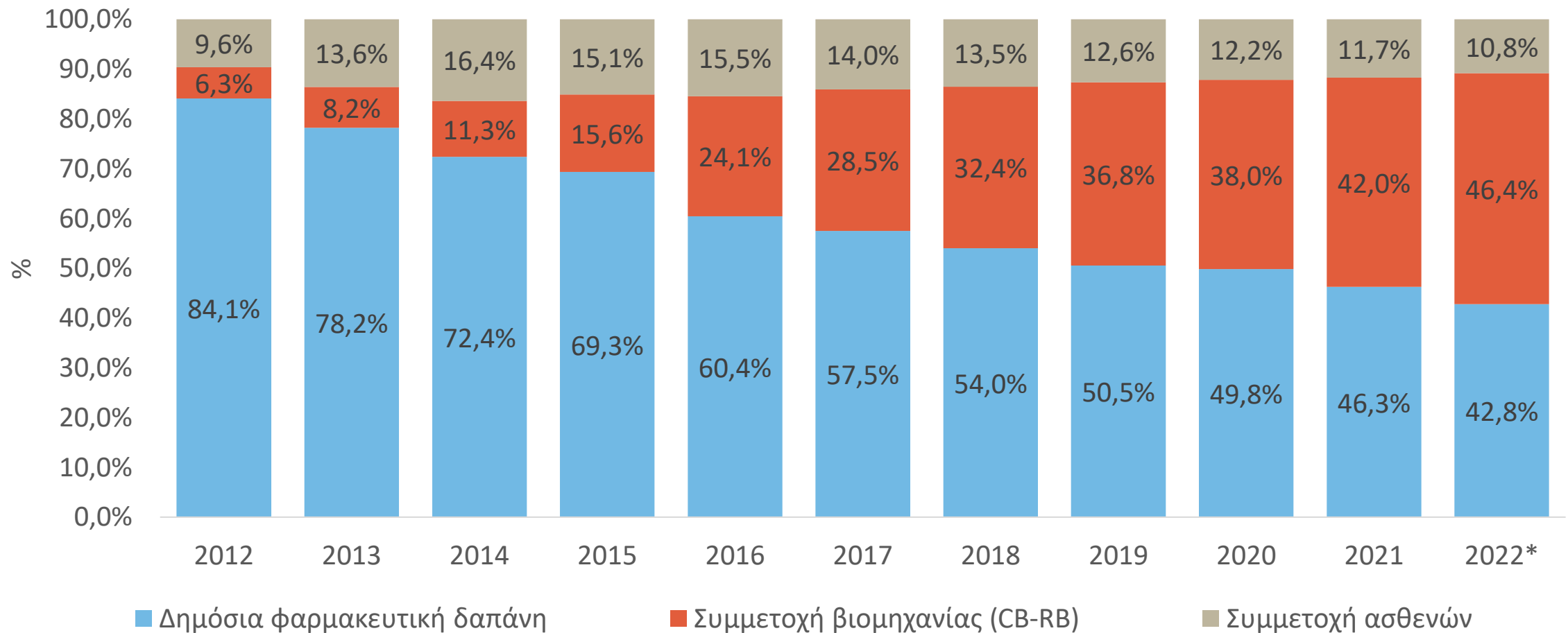


Budget Split Revision



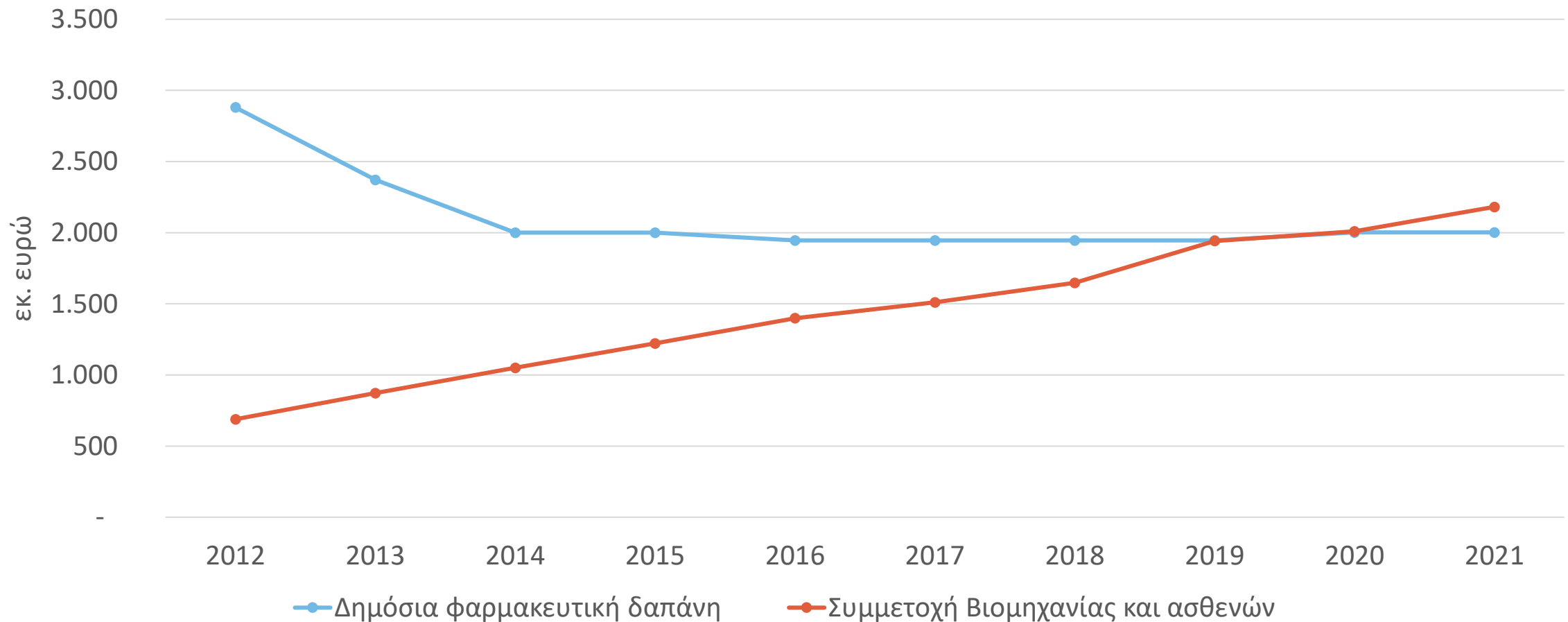
**Στο 46% το μερίδιο της βιομηχανίας στη συνολική δαπάνη, έναντι 6% το 2012.  
Η συμμετοχή των ασθενών στο 11%**

### Εξωνοσοκομειακή και Νοσοκομειακή

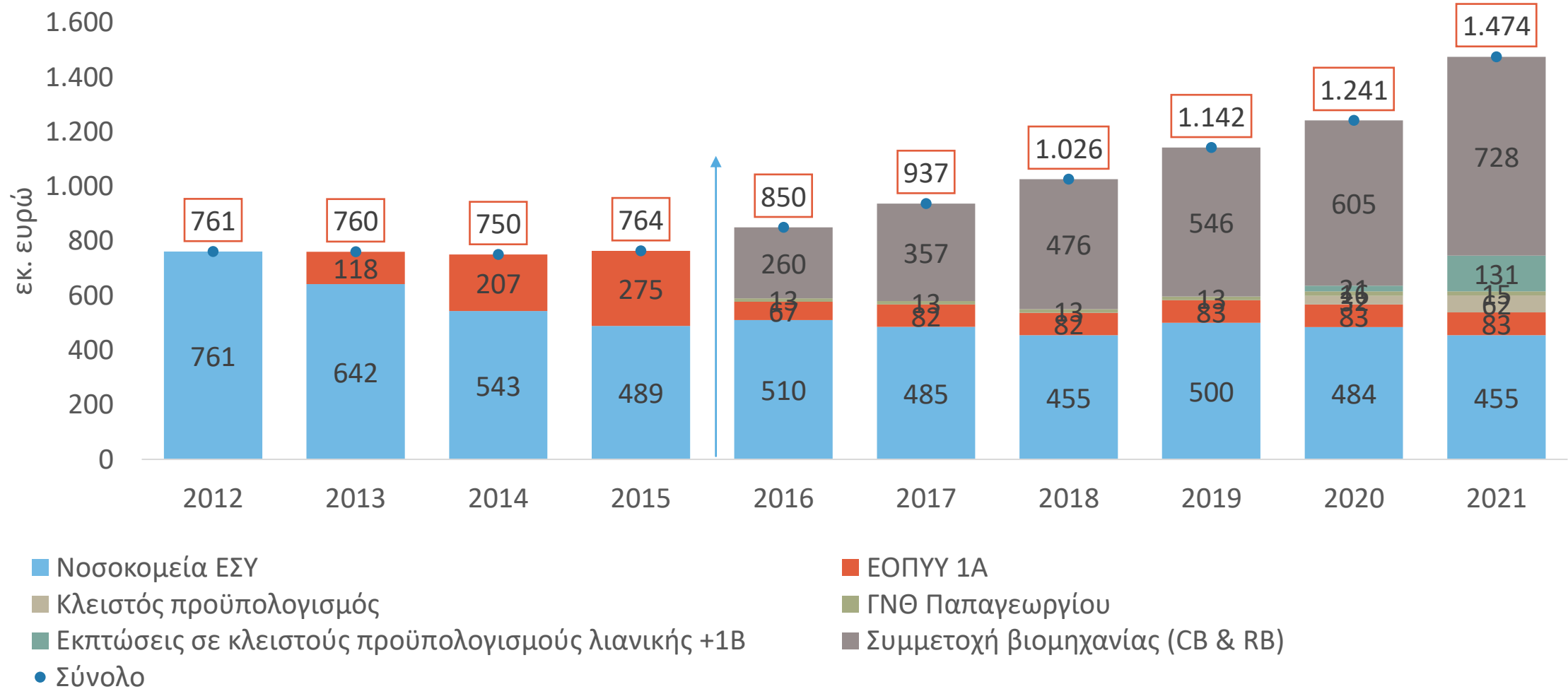


Πλέον λόγω της σταθερής σε απόλυτα μεγέθη δημόσιας δαπάνης, η ιδιωτική χρηματοδότηση (βιομηχανία και ασθενείς) υπερβαίνει τη δημόσια χρηματοδότηση.

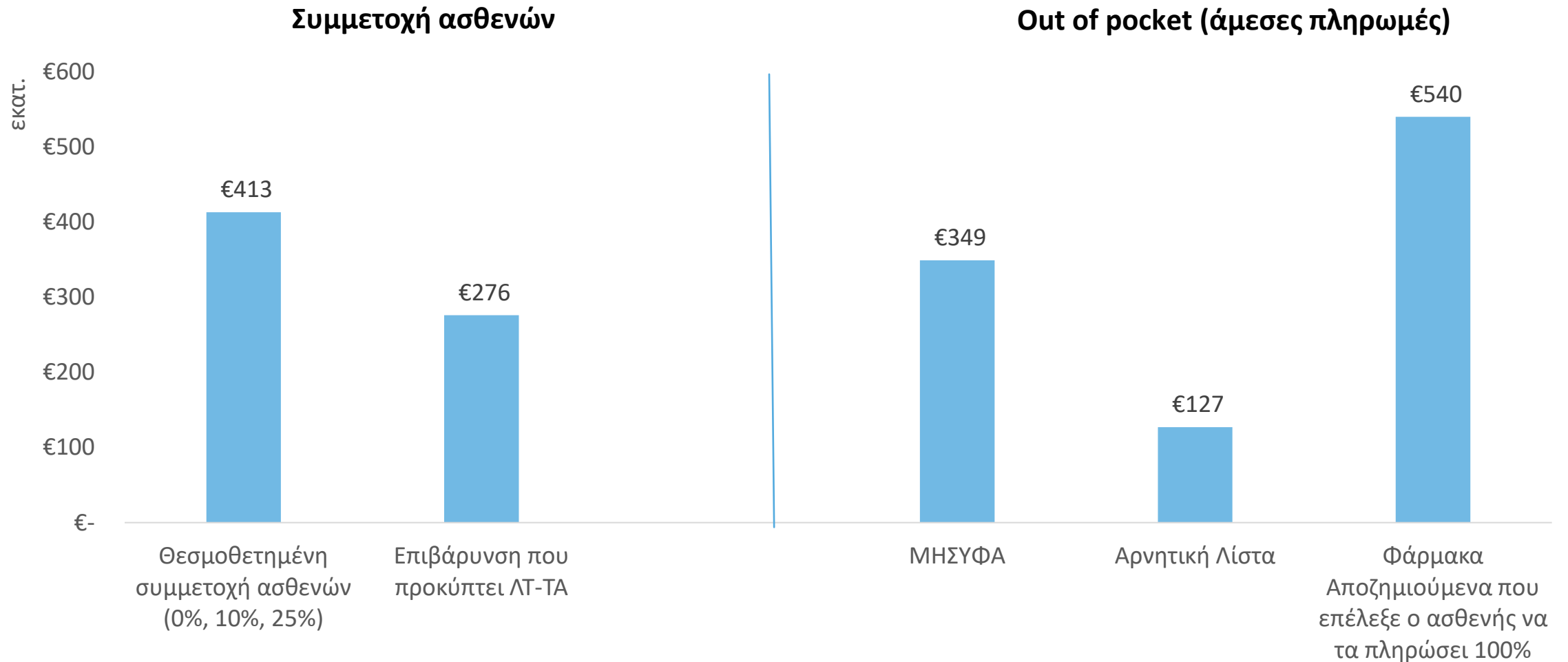
### Εξωνοσοκομειακή δαπάνη



## Η δημόσια νοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη για τα νοσοκομεία του ΕΣΥ στα €553 εκατ. για το 2021 μειωμένη κατά -13,1% σε σχέση με το 2015 (€764 εκατ.)

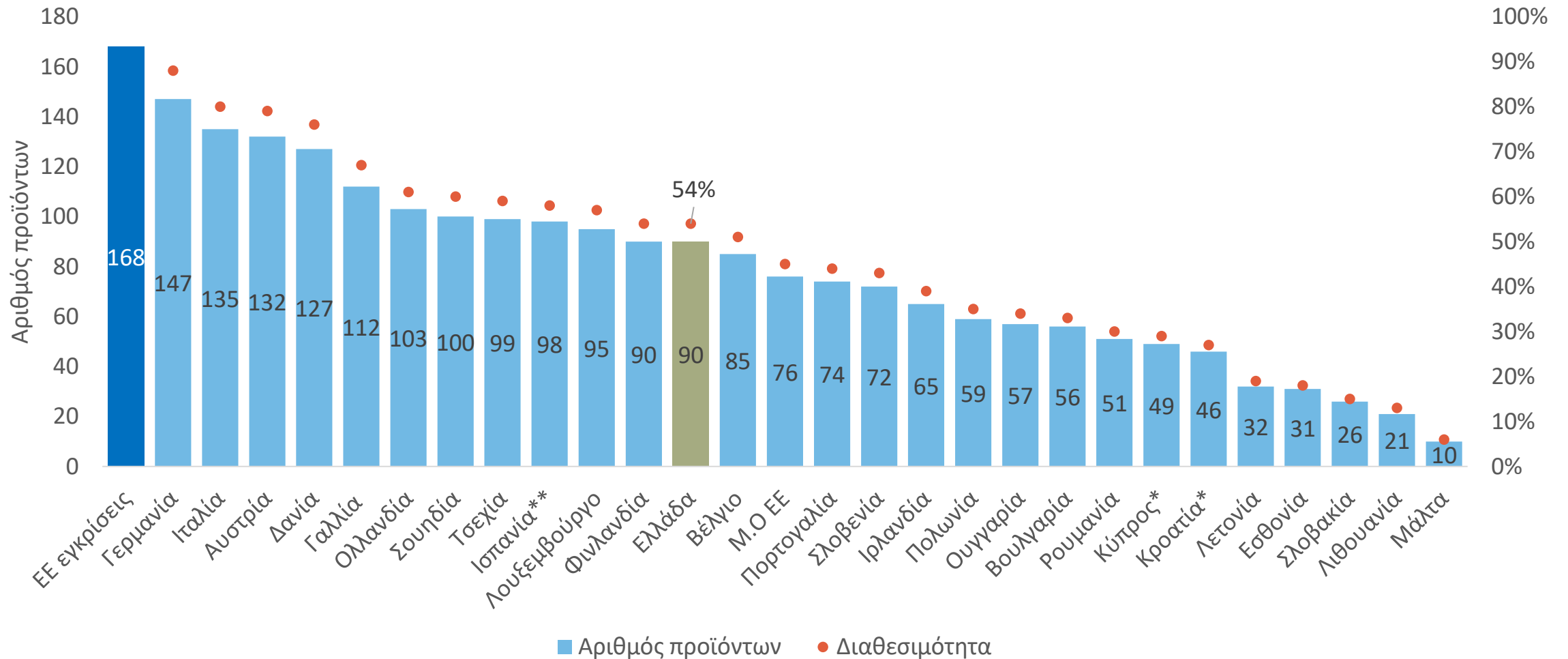


# Συνολική Ιδιωτική Φαρμακευτική Δαπάνη (2022)

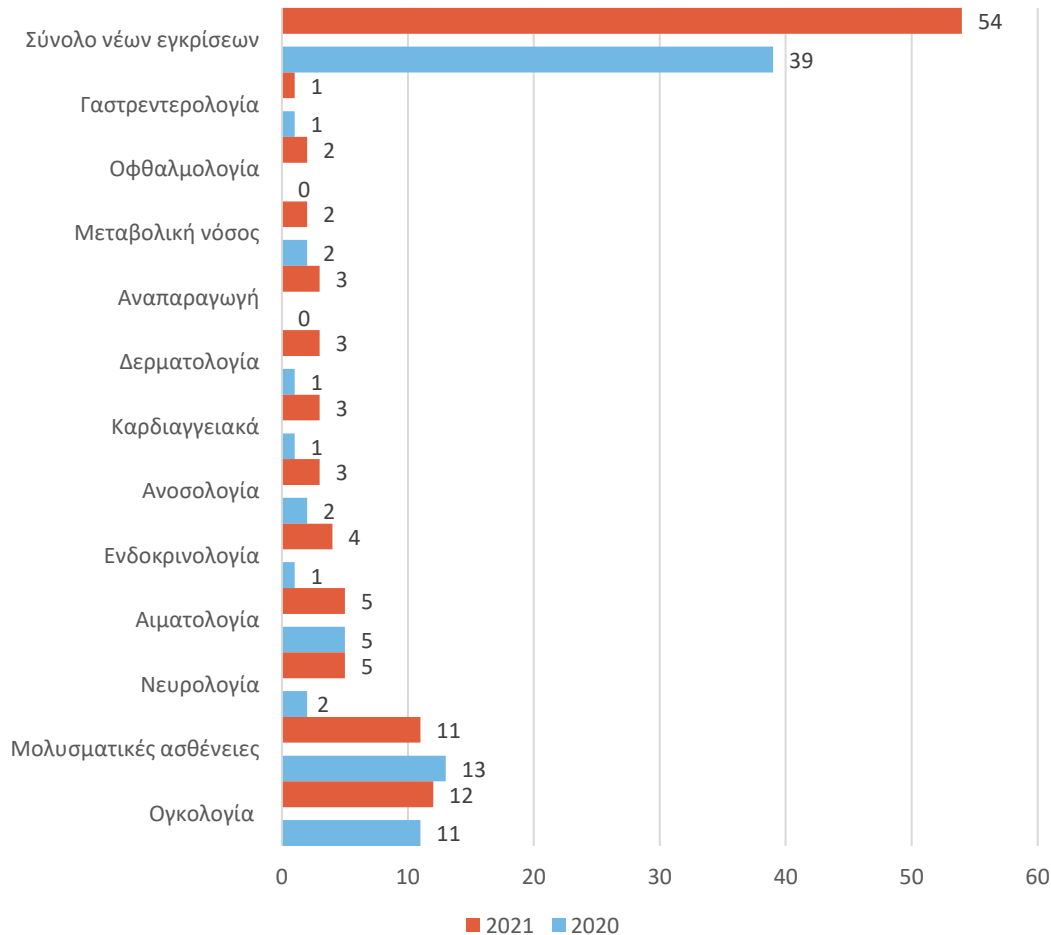


Πηγή: Στοιχεία ΗΔΙΚΑ (Θεσμοθετημένη συμμετοχή ασθενών), ΜΗΣΥΦΑ & Αρνητική Λίστα υπολογισμοί ΣΦΕΕ βάσει στοιχείων ΕΟΠΥΥ και ΙQVIA (Q4/2021). ΛΤ= Λιανική Τιμή, ΤΑ= Τιμή αποζημίωσης. Τα στοιχεία για το 2021 της συμμετοχής ασθενών αποτελούν αποτέλεσμα εκτιμήσεων.

## 2018-2021: από 168 καινοτόμα φάρμακα με άδεια από EMA, τα 90 σκευάσματα είναι διαθέσιμα στην Ελλάδα το 54% των εγκεκριμένων φαρμάκων έναντι 47% μ.ο της ΕΕ

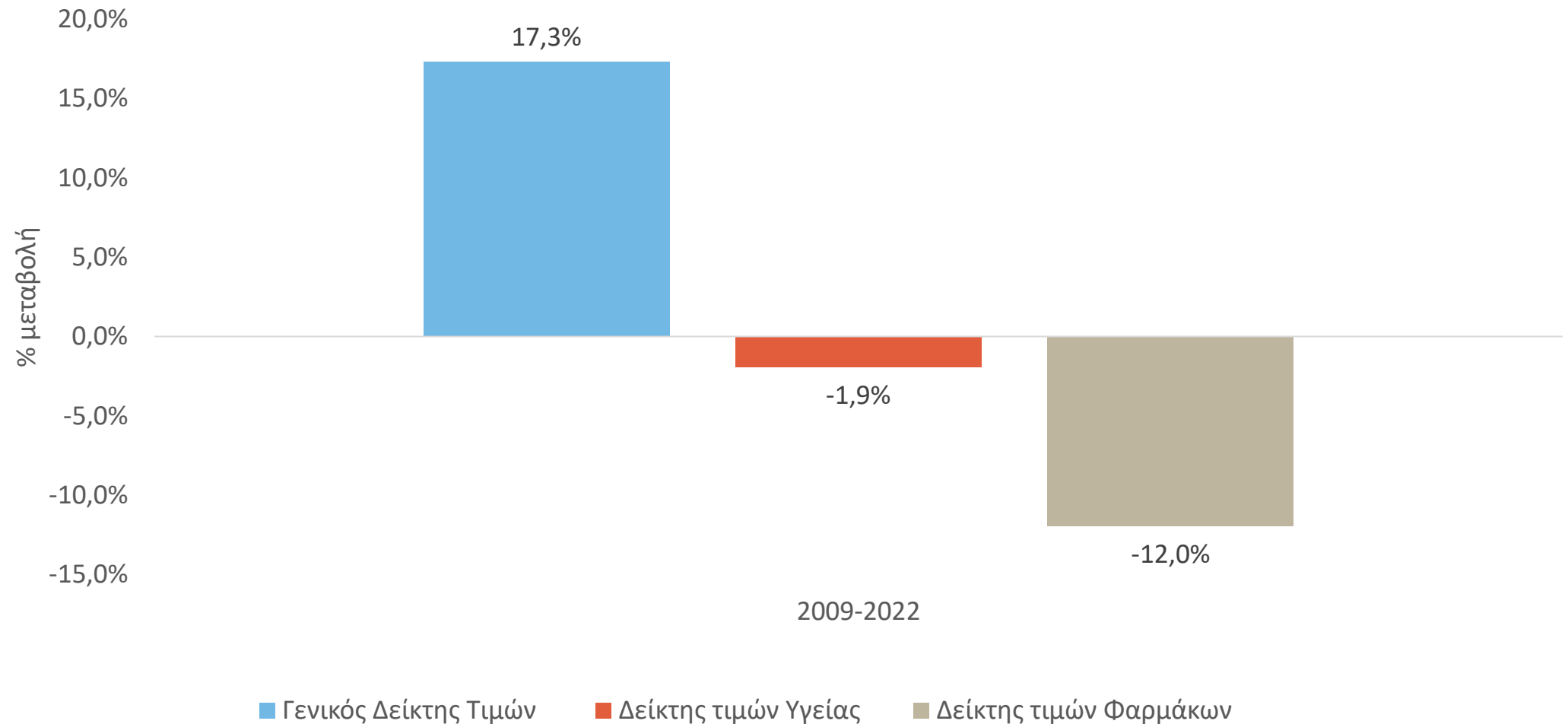


## Ο αριθμός των νέων δραστικών ουσιών που εγκρίθηκαν το 2021 (54 νέες εγκρίσεις) αυξήθηκε κατά 38,5% σε σύγκριση με το 2020 (39 εγκρίσεις).

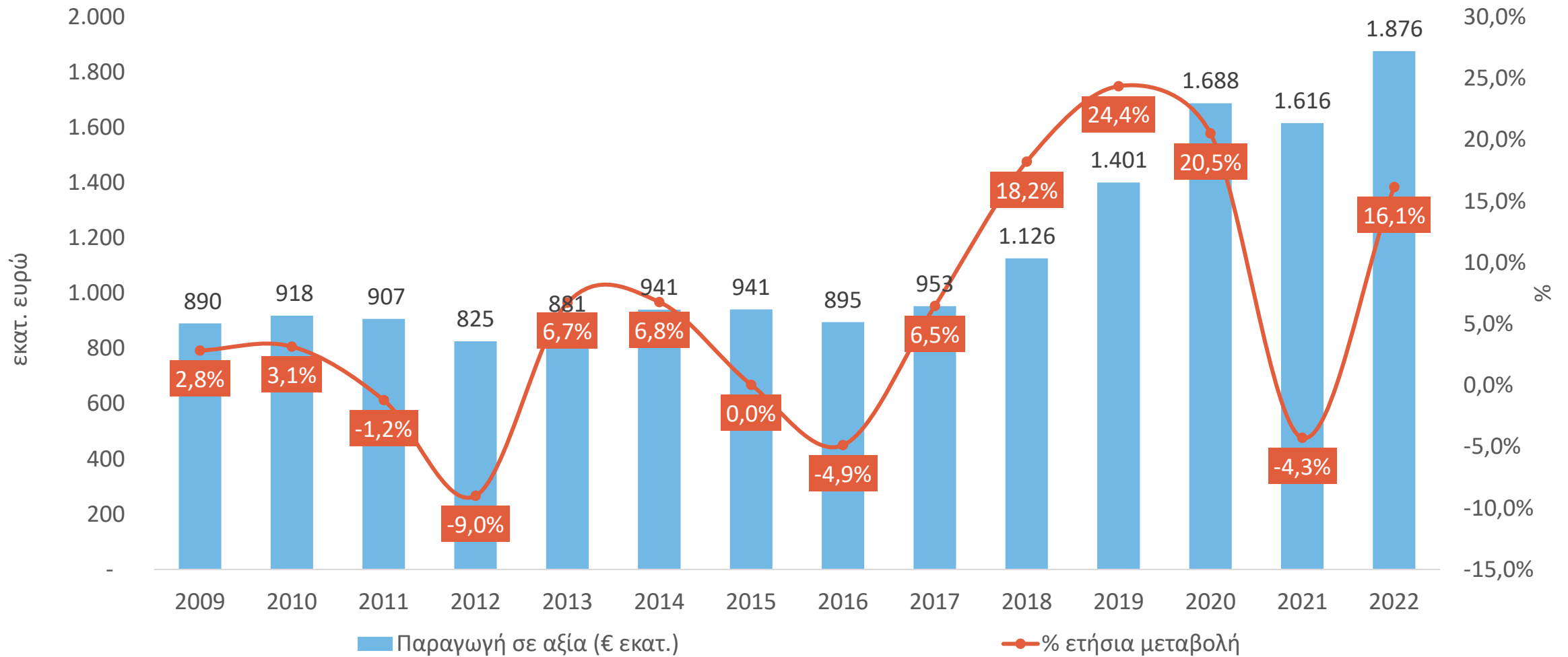


Η Ελλάδα με 674 ημέρες υστερεί στο χρόνο αποζημίωσης μιας νέας θεραπείας (έναντι 517 ημερών στις χώρες τις Ε.Ε.).

Την περίοδο 2009-2022 οι τιμές των φαρμάκων είναι μειωμένες κατά 12,0%, έναντι 1,9% στον τομέα της υγείας, ενώ ο γενικός δείκτης τιμών αυξήθηκε κατά 17,3%



# Αγγίζει τα €1,9 δισεκ. το 2022 η παραγωγή, διπλάσια σε σύγκριση με μ.ο της περιόδου 2009-2017 (€906 εκατ.).

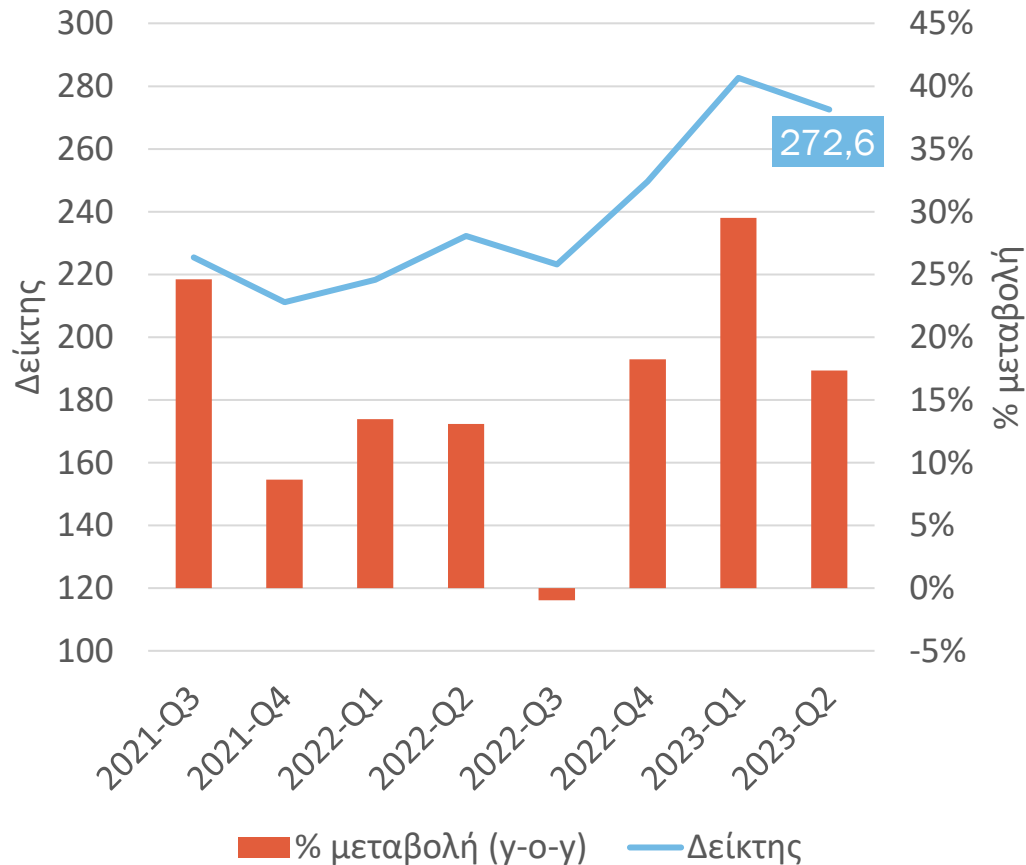




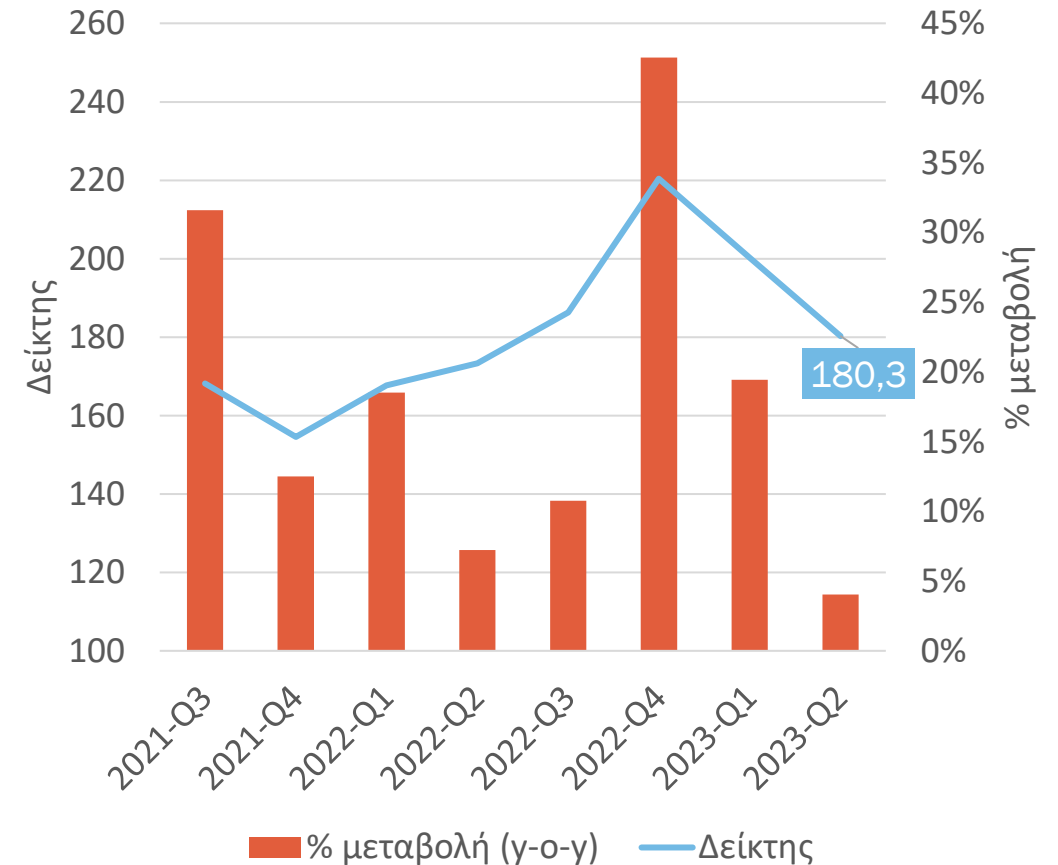
# Σημαντική αύξηση του δείκτη παραγωγής φαρμάκων την τελευταία διετία

## Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής φαρμάκου (2015=100)

Κλάδος φαρμάκου (Ελλάδα)

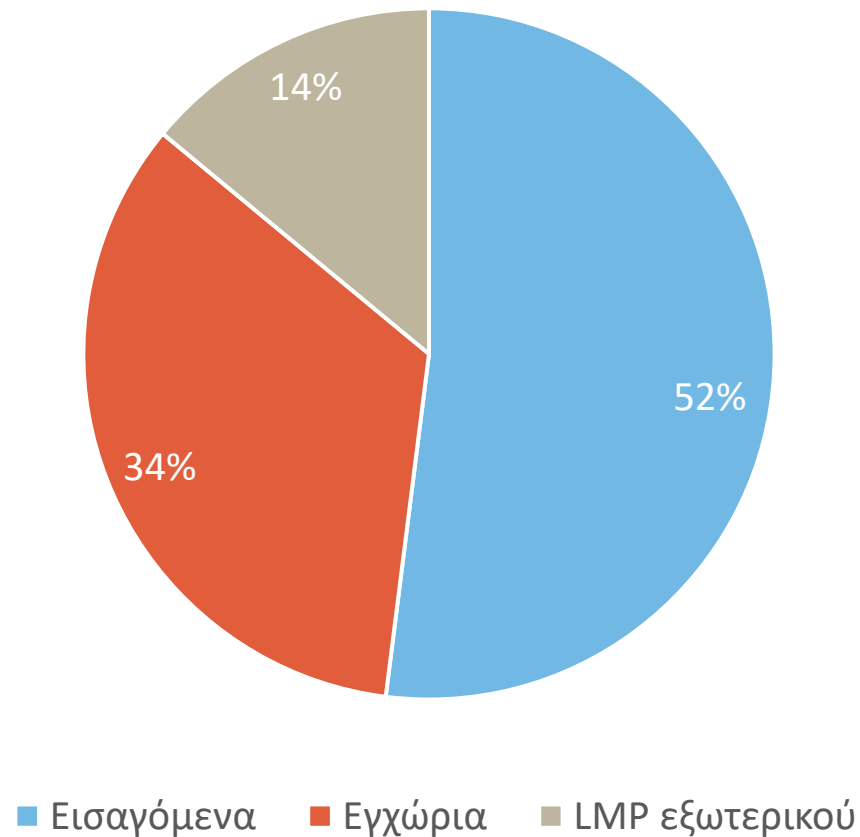


Κλάδος φαρμάκου (ΕΕ27)

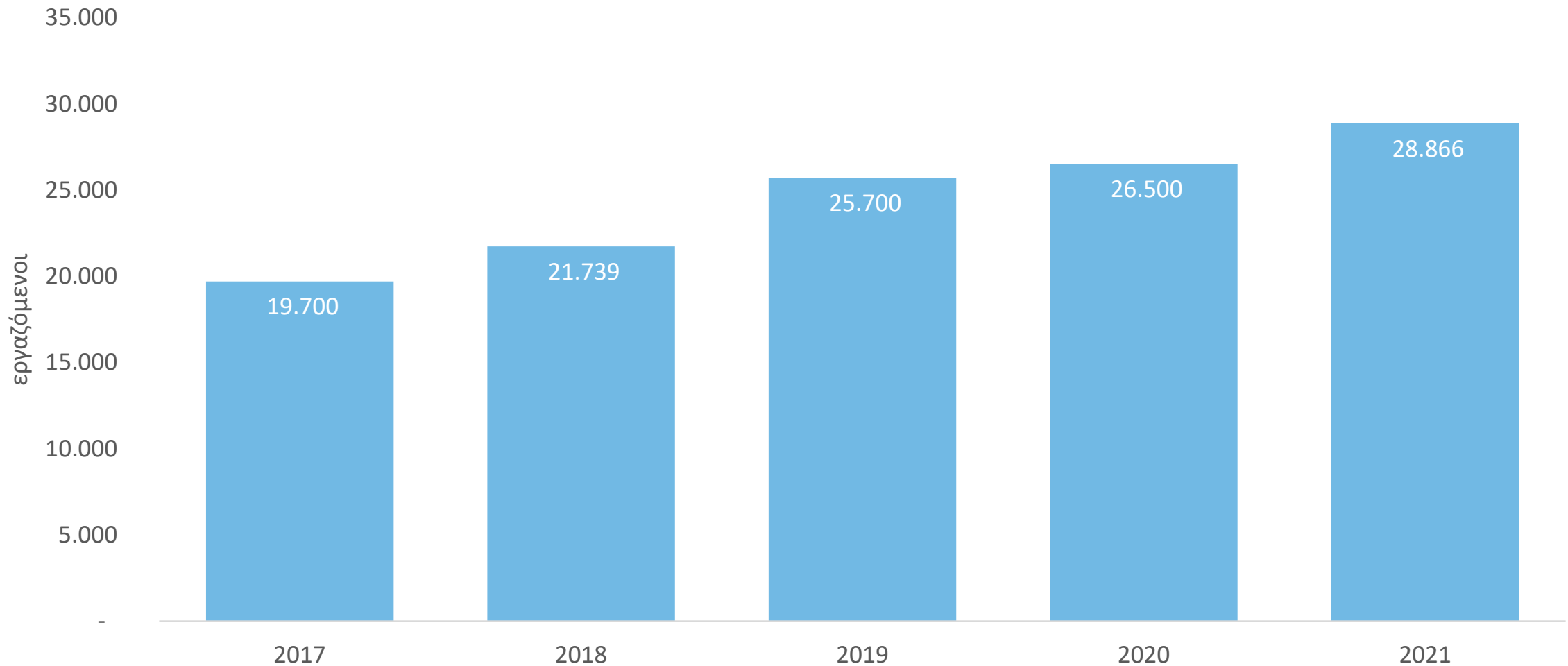


## Το 34% των φαρμάκων παράγεται σε εγχώρια εργοστάσια: μεγάλο περιθώριο για προσέλκυση νέας παραγωγικής δυναμικότητας (σε όγκο)

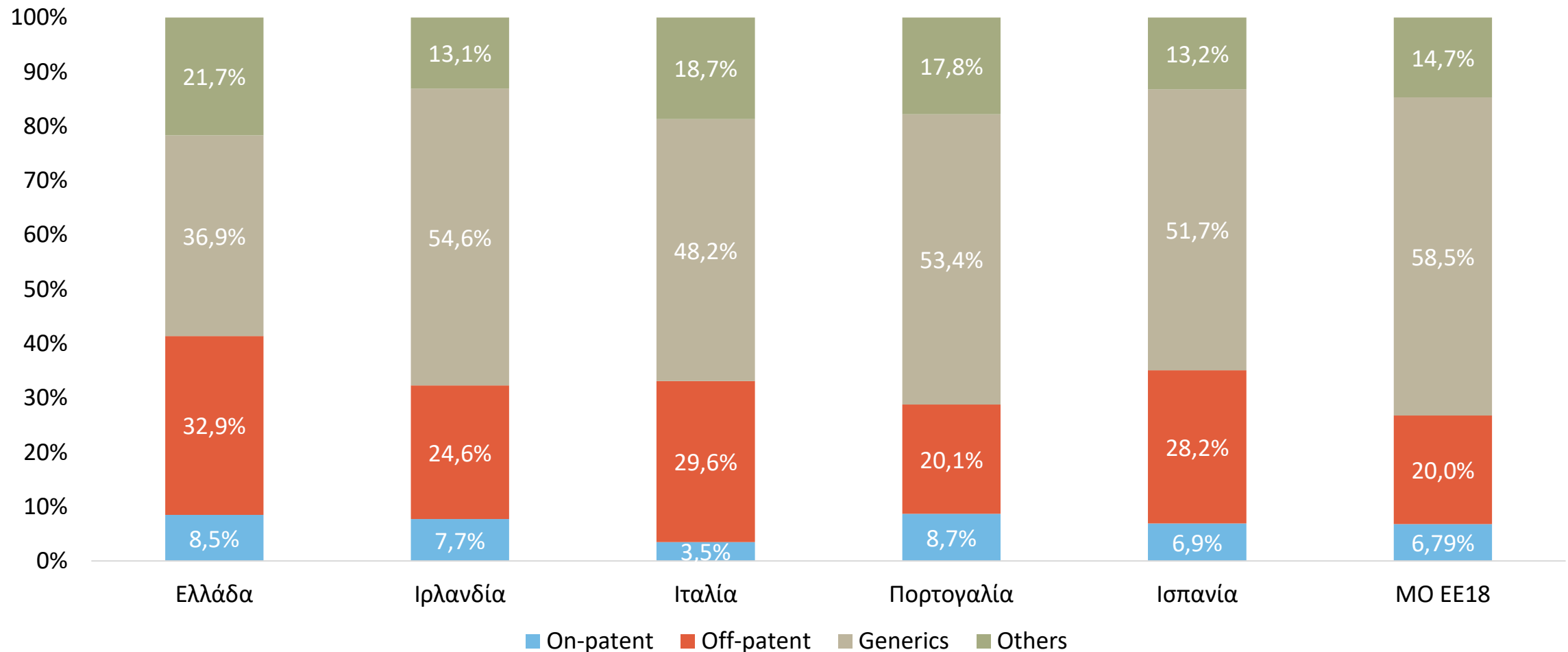
2022



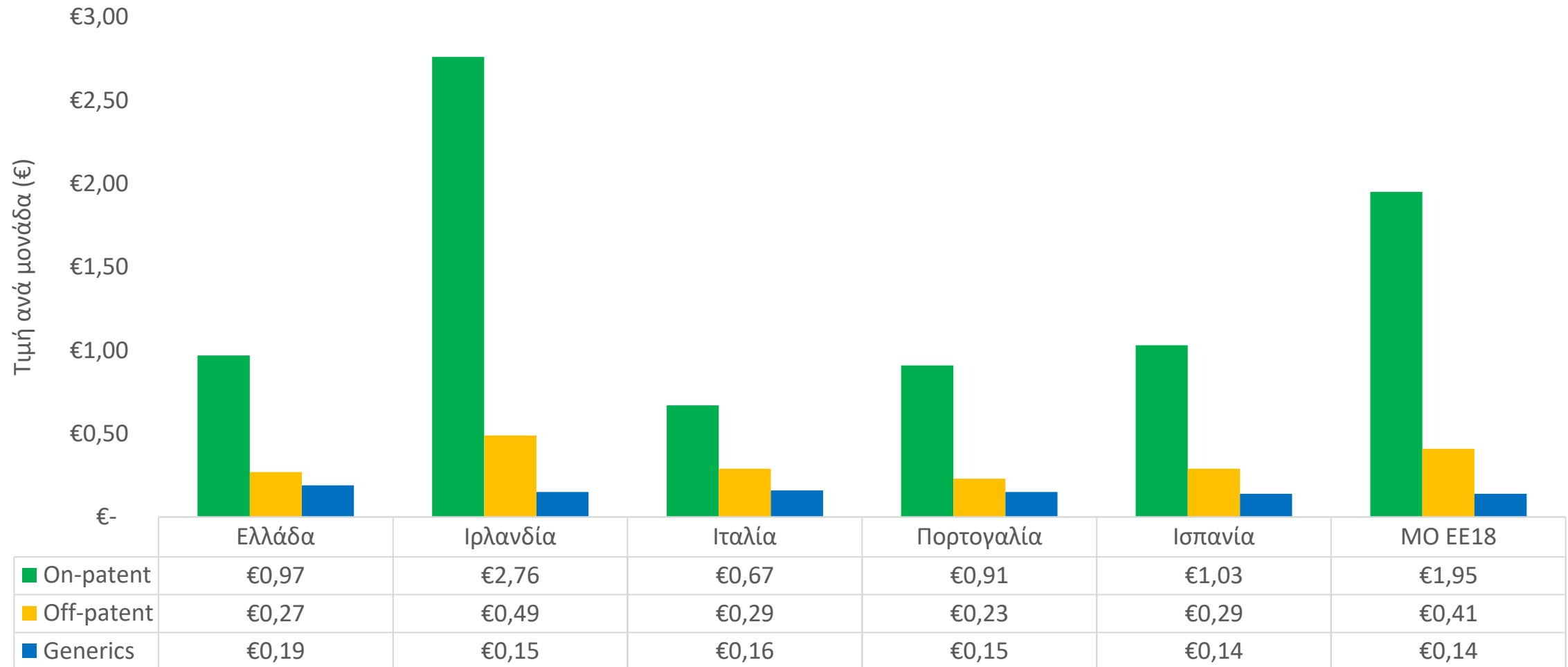
## Σχεδόν 29 χιλιάδες άτομα εργάζονται στον κλάδο φαρμάκου το 2021 (παραγωγή και εμπορία), με σαφή ανοδική πορεία



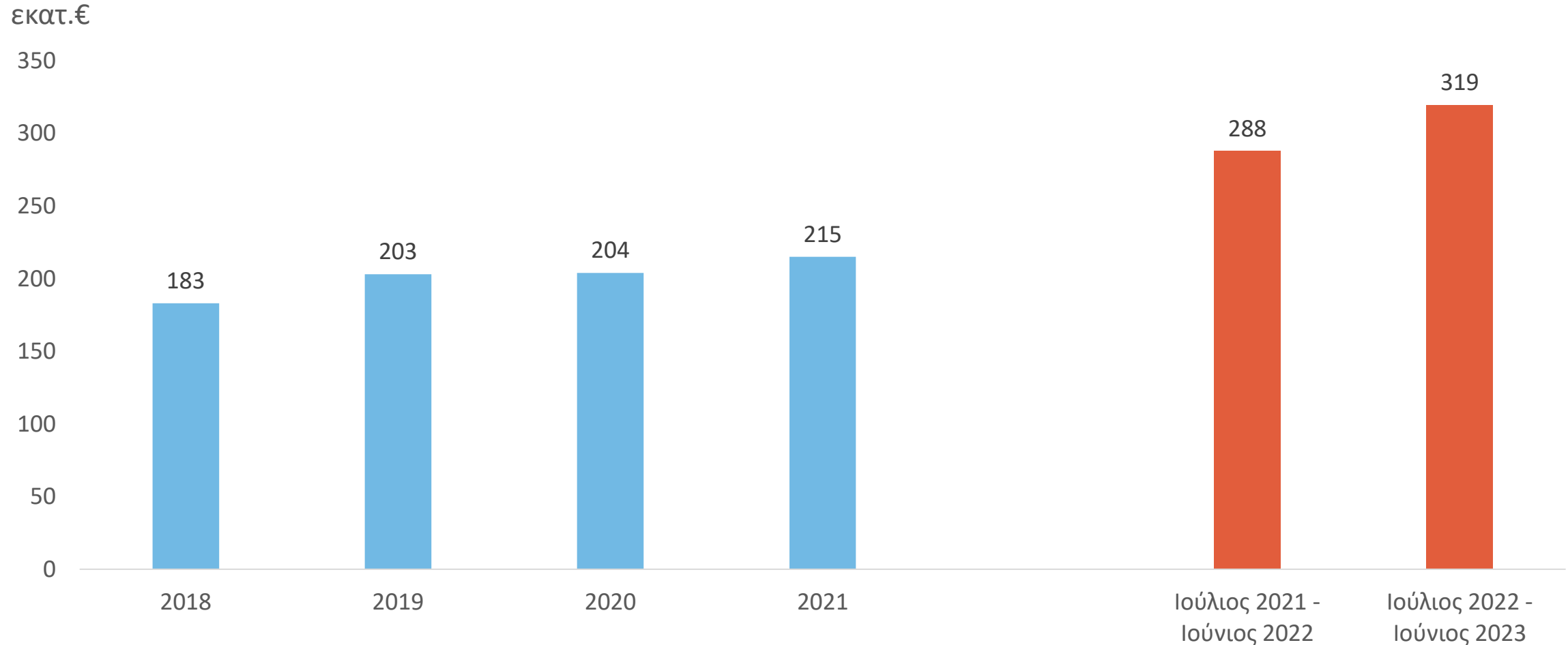
## Διείσδυση φαρμάκων με βάση καθεστώς προστασίας ΕΕ18, 2022 (σε όγκο): 1 στα 3 γενόσημο



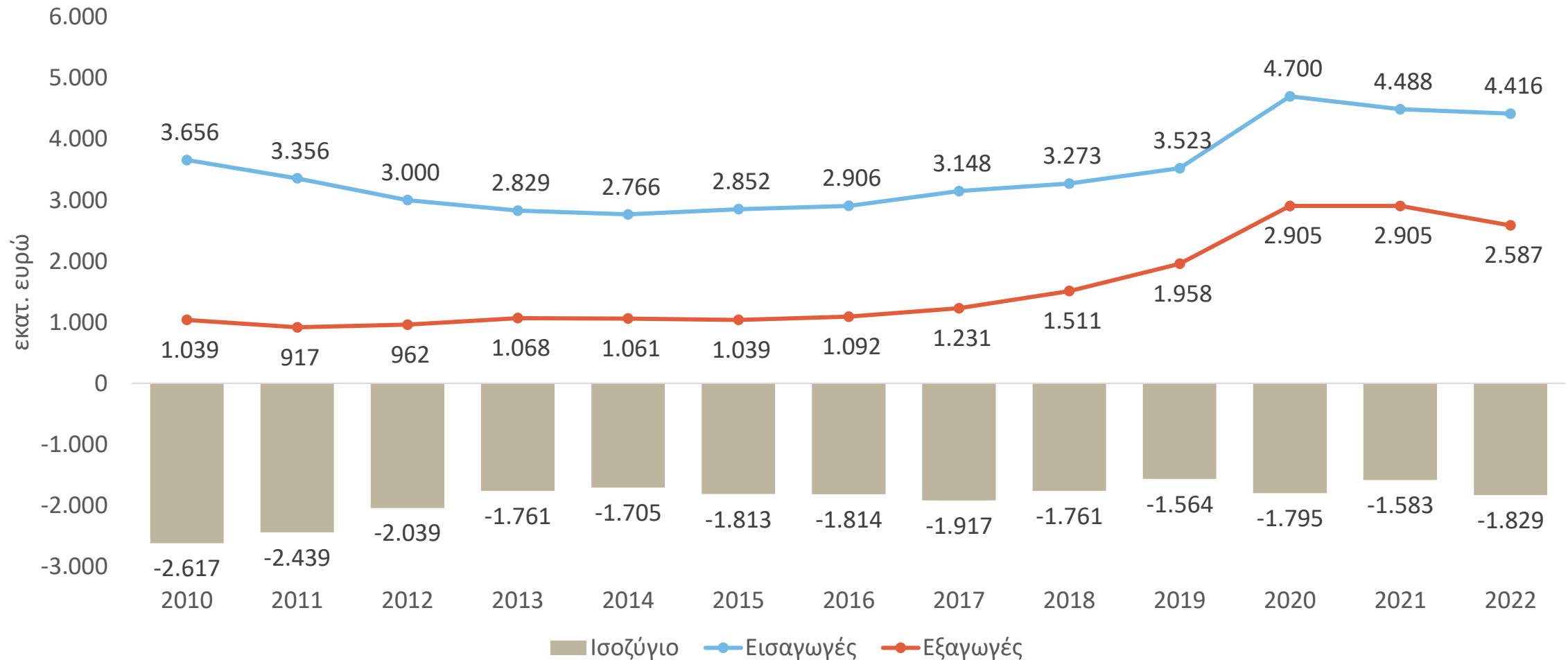
## Τιμολόγηση φαρμάκων με βάση το καθεστώς προστασίας ΕΕ18, 2022 (€ ανά μονάδα)



## Ανοδικά κινείται η αγορά των ΜΗ.ΣΥ.ΦΑ. σε αξία (σε εκατ. €) (2018-2023)

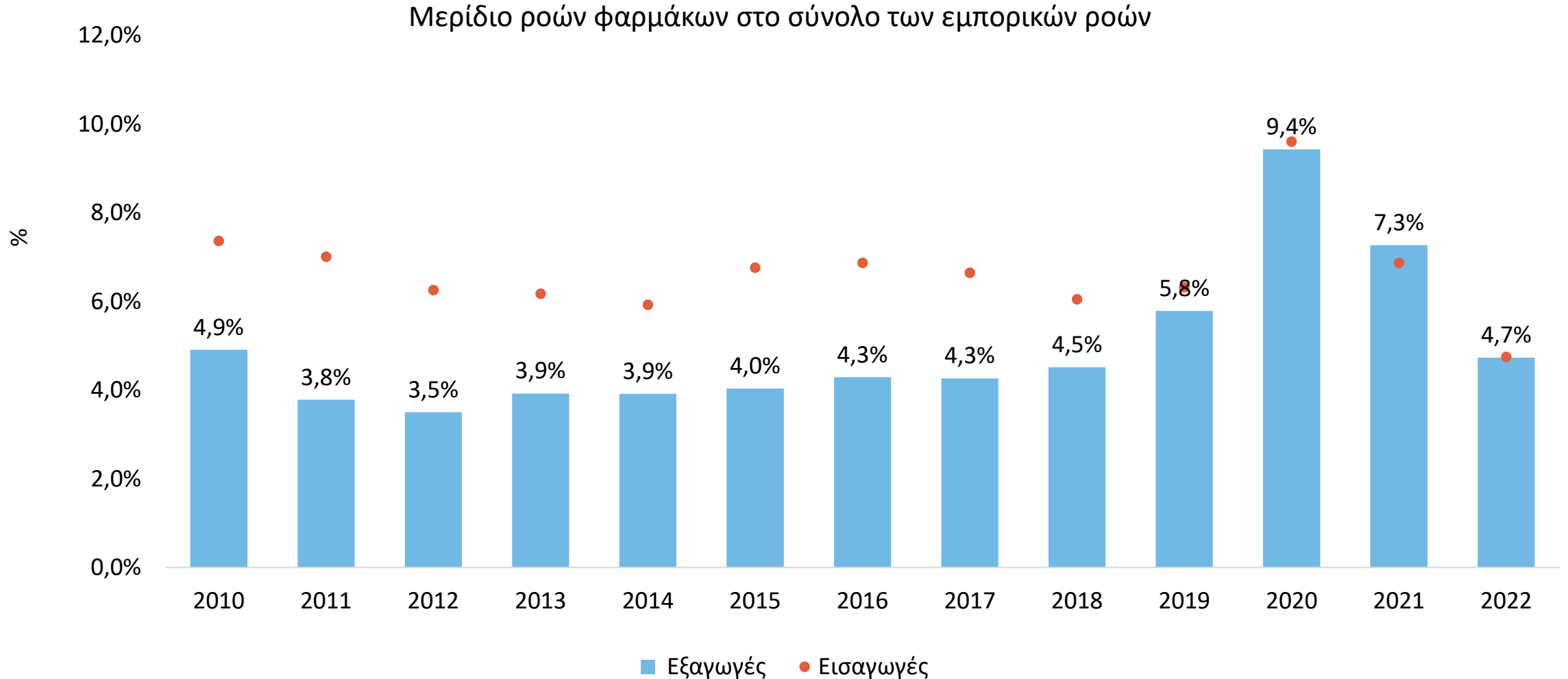


## Σταθεροποίηση εισαγωγών στα €4,5 δισεκ., και υποχώρηση εξαγωγών το 2022, υποχώρηση των εξαγωγών κατά €2,6 δισεκ. έλλειμμα στα €1,8 δισεκ.



## Στο 4,7% των συνολικών εξαγωγών αγαθών τα φάρμακα το 2022

Πρώτες χώρες προορισμός προϊόντων: Γερμανία (15,7%) και Γαλλία (15,0%).

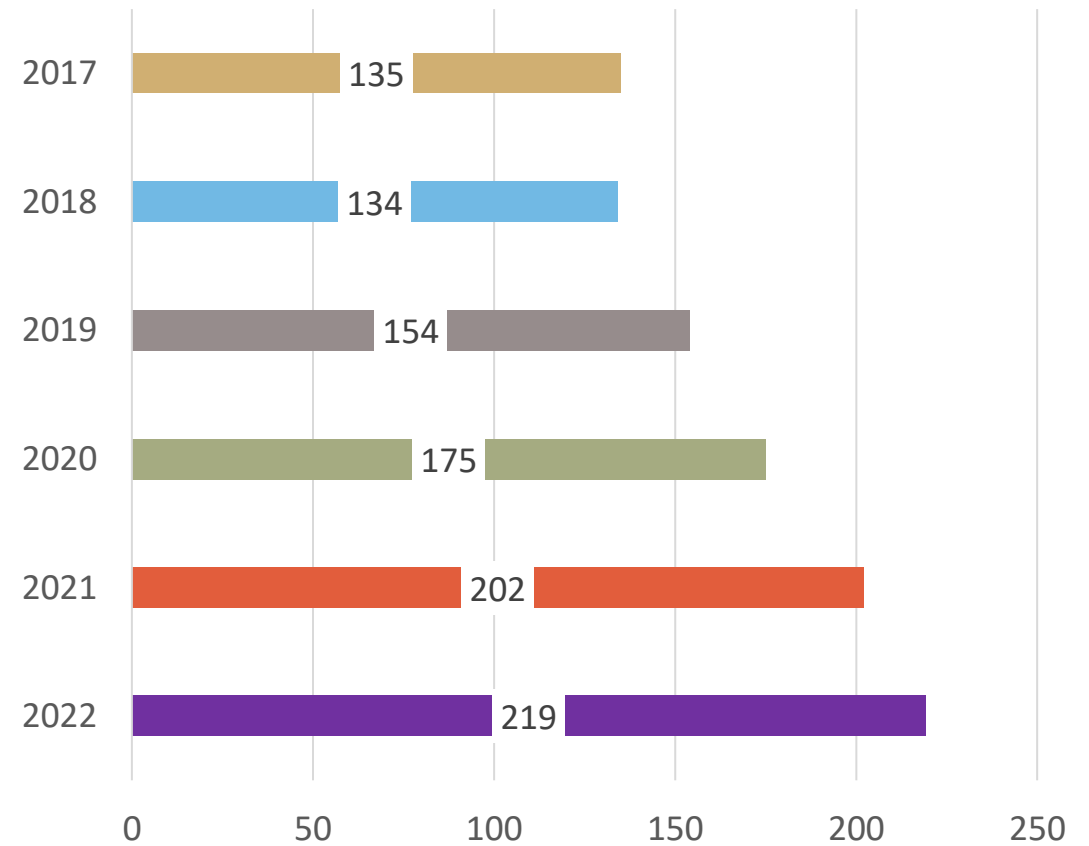
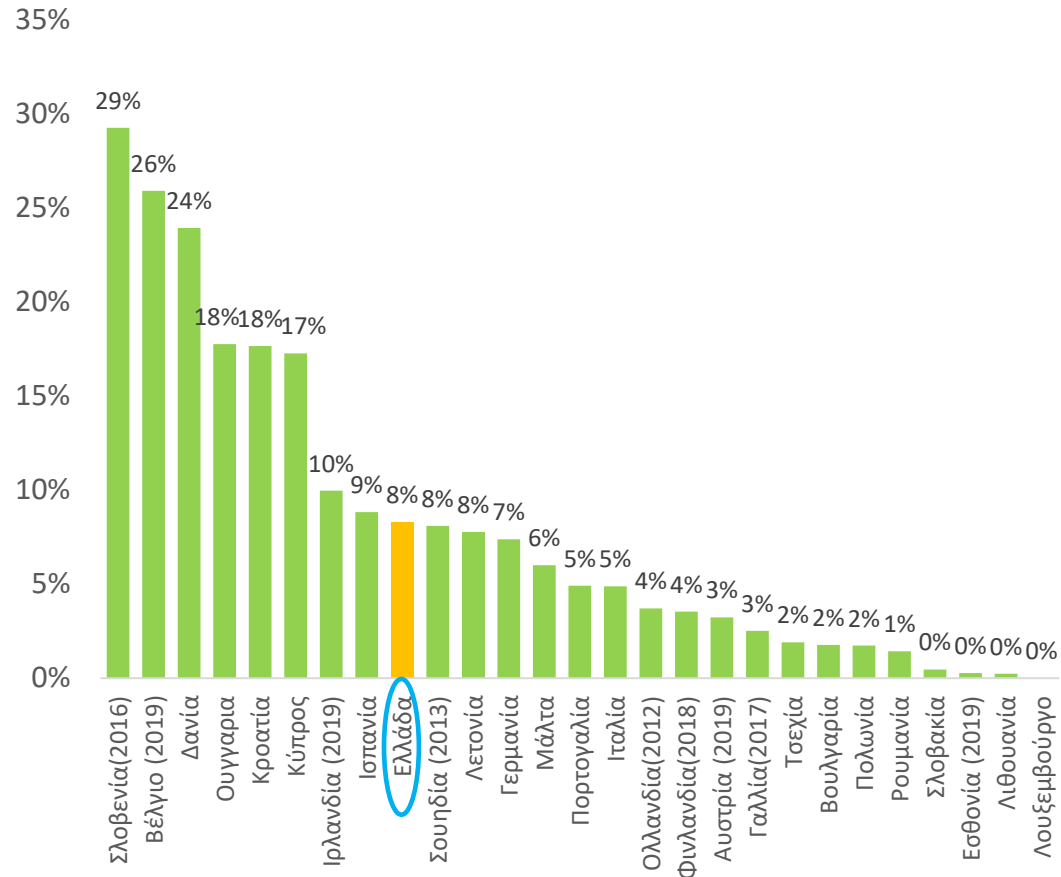




# Σημαντική δραστηριότητα Έρευνας & Ανάπτυξης

**Δαπάνη βιομηχανίας παραγωγής φαρμάκου για E&A (% στη συνολική δαπάνη για E&A) (2020)**

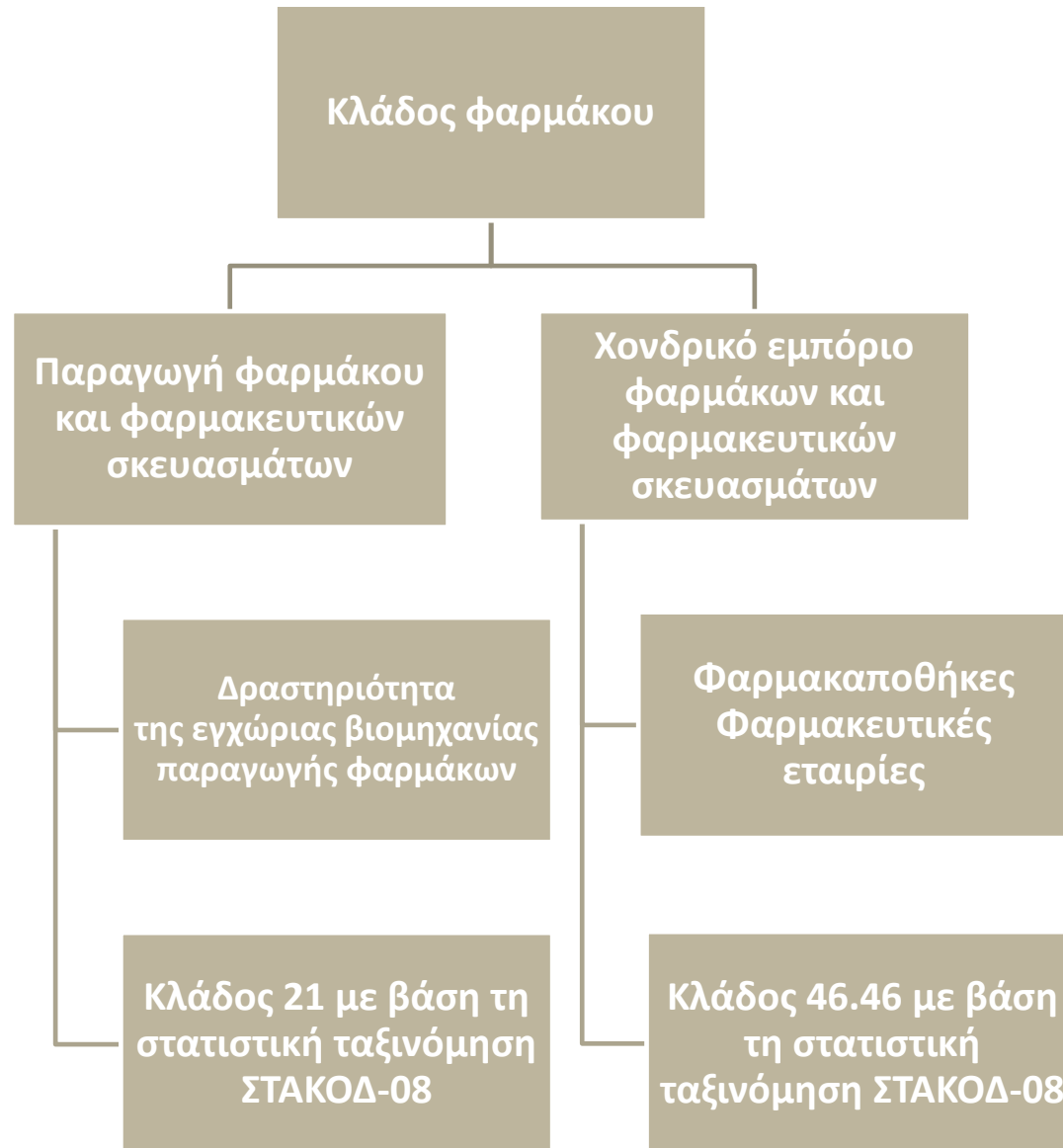
**Συνολικός αριθμός κλινικών μελετών ανά 2017-2021**



# Η πολλαπλασιαστική συμβολή του κλάδου φαρμάκου στην ελληνική οικονομία (στοιχεία 2021)

*Εκτίμηση της συμβολής στην οικονομία και στην απασχόληση από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου*

# Εκτίμηση της συμβολής της δραστηριότητας φαρμάκου στην οικονομία



# Η εκτίμηση της συνολικής συνεισφοράς μιας δραστηριότητας λαμβάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις σε μια οικονομία



## Βασικές παραδοχές του υποδείγματος εισροών-εκροών

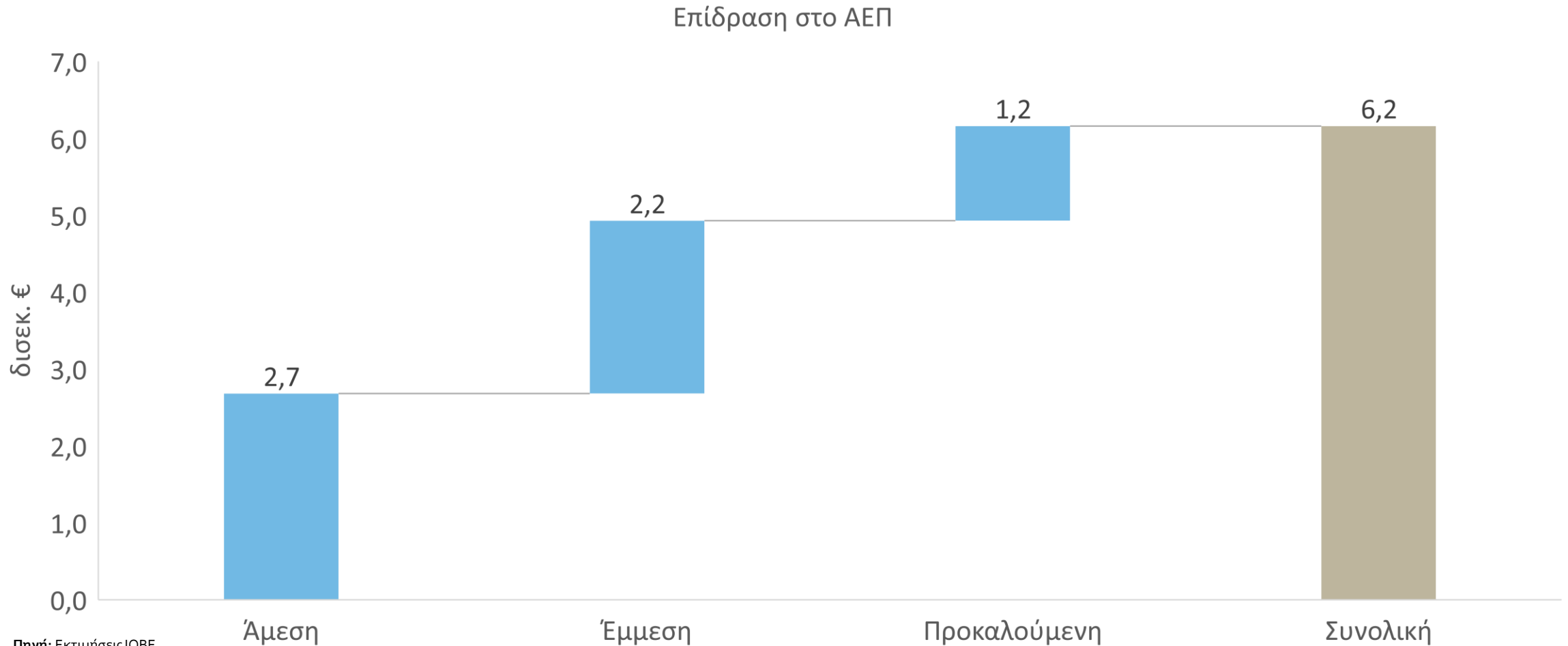
- Σταθερή τεχνολογία παραγωγής
  - Η παραγωγή του τελικού προϊόντος κάθε κλάδου απαιτεί εισροές και εργασία σε σταθερές αναλογίες
- Σταθερές τιμές και καταναλωτικές προτιμήσεις
- Δεν υπάρχουν περιορισμοί στην παραγωγική δυνατότητα των κλάδων
- Εκτίμηση οικονομικής επίδρασης με βάση κύκλο εργασιών και απασχόληση κλάδου

## Η εκτίμηση της οικονομικής επίδρασης βασίζεται στον κύκλο εργασιών και την απασχόληση του κλάδου



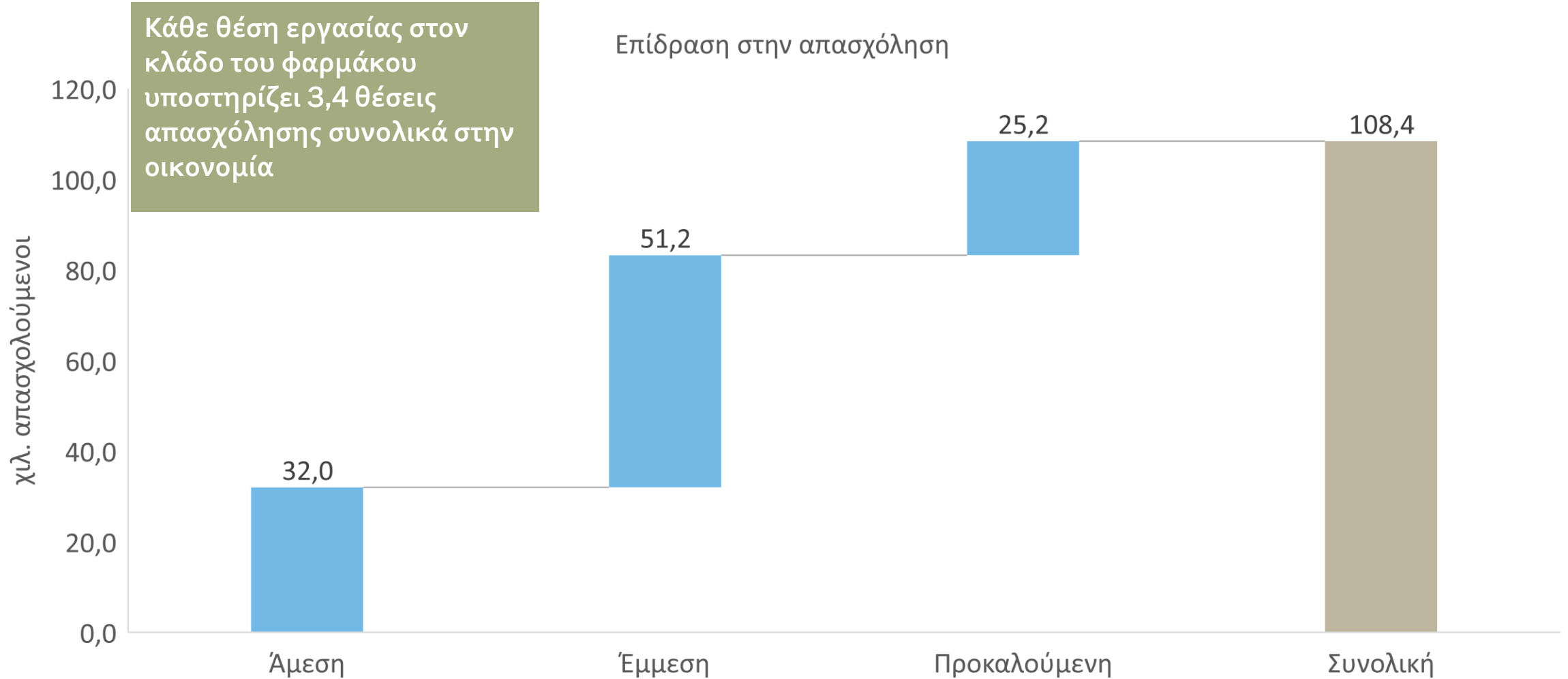
Συνολική επίδραση:  
 Τι θα έχανε η ελληνική οικονομία στην περίπτωση που δεν είχε αναπτυχθεί ο κλάδος φαρμάκου στην Ελλάδα;

## Η συνολική συμβολή του κλάδου του φαρμάκου σε όρους ΑΕΠ εκτιμάται σε περίπου €6,2 δισεκ. (3,3% του ΑΕΠ) το 2021

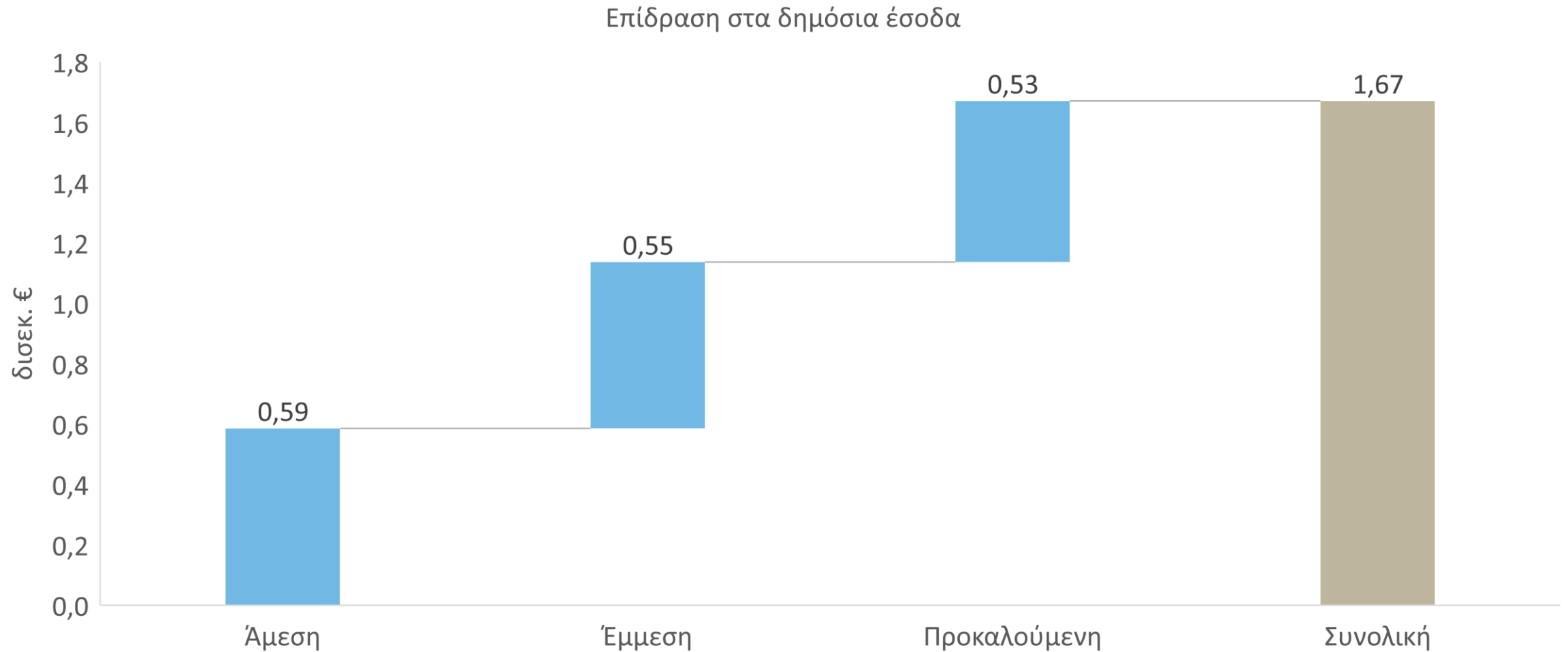


Για κάθε ευρώ προστιθέμενης αξίας των εταιριών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του φαρμάκου δημιουργούνται 2,3 ευρώ ΑΕΠ στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας

Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά εκτιμάται σε 109 χιλ. θέσεις εργασίας (ή 2,8% της συνολικής απασχόλησης)



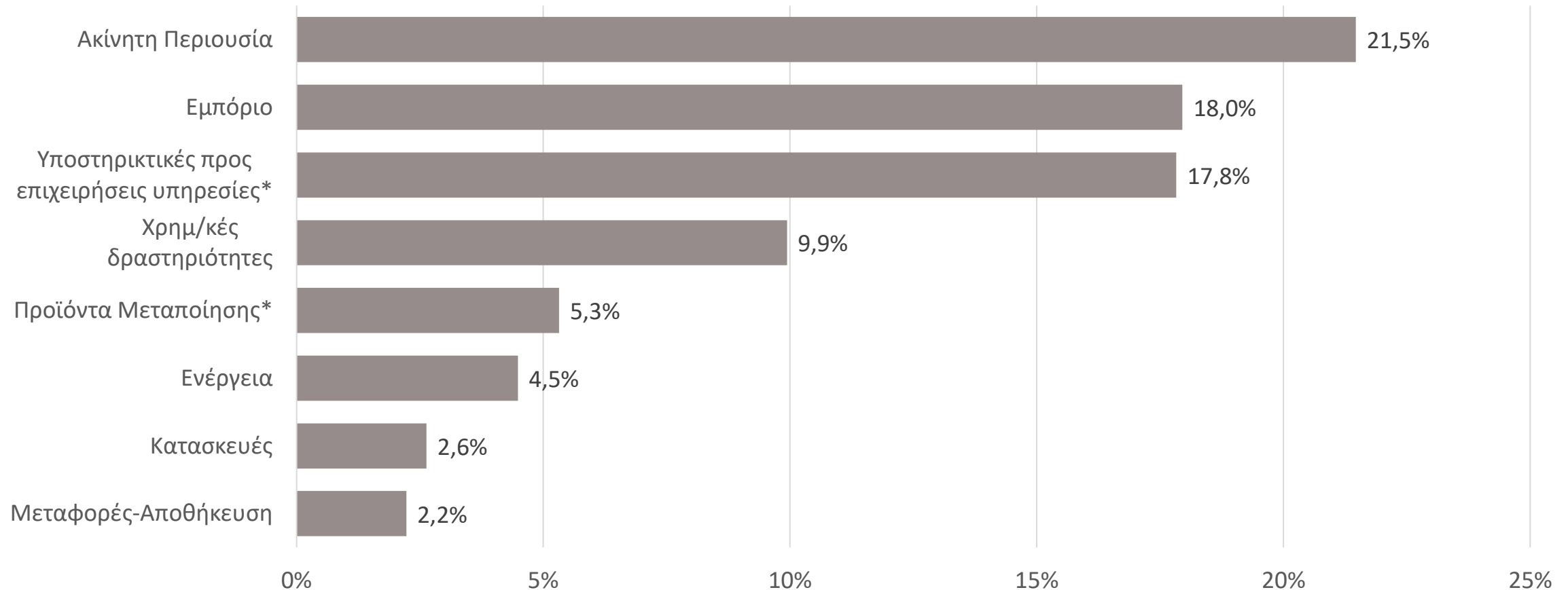
## Η επίδραση στα φορολογικά έσοδα από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου ξεπερνά τα 1,7 δισεκ.





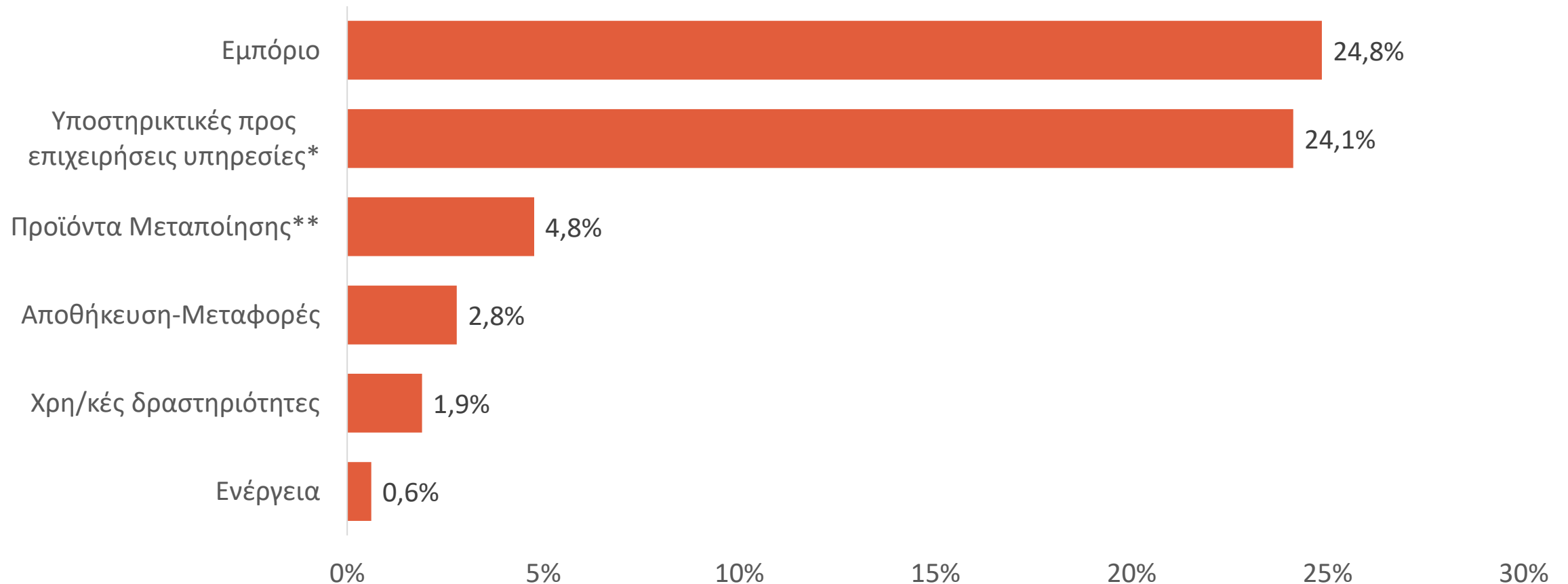
## Σε ακίνητη περιουσία, εμπόριο, λογιστικές και νομικές υπηρεσίες και διαφήμιση η μεγαλύτερη συνολική επίδραση σε όρους ΑΠΑ

Κλάδοι με τη μεγαλύτερη έμμεση επίδραση στην ΑΠΑ



## Στους κλάδους του εμπορίου, στις λογιστικές και νομικές υπηρεσίες και διαφήμιση η μεγαλύτερη συνολική συνεισφορά στην απασχόληση από τον κλάδο φαρμάκου

Κλάδοι με τη μεγαλύτερη έμμεση επίδραση στην απασχόληση



## Συμπεράσματα

### Προκλήσεις

- Υποχρηματοδότηση του συστήματος υγείας και **μείωση των δημόσιων δαπανών υγείας και φαρμάκου** οδηγούν σε **αύξηση της ιδιωτικής συμμετοχής**.
- **Αυξημένη συμμετοχή της φαρμακοβιομηχανίας** μέσω υποχρεωτικών επιστροφών απειλεί τη βιωσιμότητα των φαρμακευτικών εταιρειών και του συστήματος υγείας και **υπονομεύει την πρόσβαση των ασθενών σε καινοτόμες (αλλά και υπάρχουσες) θεραπείες**.
- **Αύξηση προσδόκιμου επιβίωσης** - Γήρανση του πληθυσμού, μείωση γεννήσεων, αύξηση ασθενών με σοβαρές χρόνιες ασθένειες και αναπηρίες: **αύξηση αναγκών για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη**.
- **Καθυστέρηση στην εισαγωγή νέων φαρμάκων και καινοτόμων θεραπειών** στην Ελλάδα σε σύγκριση με Ευρώπη.

### Ευκαιρίες

- Ενίσχυση **ψηφιακού μετασχηματισμού** με ψηφιακές εφαρμογές υγείας και ψηφιακά εργαλεία και υπηρεσίες.
- Αξιοποίηση των **δεδομένων υγείας (RWD)** με πολλαπλά οφέλη για ασθενείς, σύστημα υγείας και οικονομία.
- Μετάβαση προς την αυτάρκεια και αυτοδυναμία φαρμάκων. **Αναβάθμιση εγκαταστάσεων πρώτων υλών** απεξάρτηση της ΕΕ από Ινδία-Κίνα.
- Αντιμετώπιση των ελλείψεων φαρμάκων και **διασφάλιση της ασφάλειας του εφοδιασμού**.
- **Εξατομικευμένη και στοχευμένη θεραπεία**. Εφαρμογή/χρήση μέτρων/τεχνολογιών για τη θεραπεία του ασθενούς με το σωστό φάρμακο τη σωστή στιγμή.
- **Επανασχεδιασμός προϋπολογισμών υγείας και φαρμάκου** με έμφαση στην πρόληψη και την πρωτοβάθμια φροντίδα.
- Κίνητρα για προσέλκυση **παραγωγικών επενδύσεων** και διεξαγωγή **κλινικών μελετών**.

# Ευχαριστούμε πολύ!



@IOBE\_FEIR



@iobe.foundation



@IOBE - Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (FEIR)

[www.iobe.gr](http://www.iobe.gr)